

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1:30 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 5:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poština plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnishva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.363, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Odstop g. Pašića.

Taktični mojster g. Nikola Pašić je do-
bil v vrsti svojih nasprotnikov svoje mojstre,
ki so ga prisilili, da je odstopil. Do zadnjih
dni so se radikalni zanašali na premetenost
svojega voditelja, ki je razmišljal na vse
strani, kje bi dobil izhod iz prekerne polo-
žaja, v katerega ga je spravil opozicijski
blok, a ni našel zaželenega izhoda in je
podal demisijo in sicer, kar dokazuje nje-
govo spretnost, prej, nego je mogla opozi-
cija v narodni skupščini pri glasovanju do-
kazati, da ima večino nad vladnim blokom.
Pri glasovanju bi bili ostali radikalni osam-
ljeni, kakor hitro bi glasovalo v zbornici
prvih dvajset poslancev HRSS. Nemci so že
šli v opozicijo, Turki bi pa bili storili isto,
kar so že označili s svojo interpelacijo o
pobojih v južni Srbiji.

Kakor hitro je priseglo v zbornici prvih
petnajst Radićevih poslancev, katerih man-
dati so že verificirani, je g. Pašić že izva-
jal posledice. Radikalni upajo, da jim bo na-
novno poverjena sestava vlade, češ da opozi-
cijski blok z dosedaj verificiranimi poslanci
HRSS še nima nad vladnim blokom, h ka-
teremu prištevajo Turke, take jasno opre-
deljene večine, s katero bi mogel prevzeti
vlado in parlamentarno delo uspešno nade-
jevati. To je seveda samo formalno pravil-
no, ker opozicija ni prišla v zbornici do
glasovanja, usodnega za g. Pašića, kakor je
pa tudi dejstvo, da tudi radikalni nimajo več
večine. To dejstvo je g. Pašić potrdil z de-
misijo.

Opozicijski blok je taktično postopal zelo
premišljeno in pravilno. Če bi bili Ra-
dićevi poslanci vse poverilnice hkrati pred-
ložili, jih radikalni ali ne bi bili verificirali
ali pa bi bil g. Pašić podal ostavko še pred
njhovo prisego in bi se bil mogel v tem
slučaju sklicevati na svojo večino v skup-
ščini in zahtevati zase sestavo volivne vla-
de. To eventualnost mu je pa opozicijski
blok s svojo taktiko prekrizal. Radikalni so
skoro do zadnjih dni upali, da Radićevce
ne bo v Belgrad, da ne bodo prisegli. Ra-
čunali so pri tem na pristaše g. Pribičevića,
s katerimi so imeli stalne zveze. Ko so pa
Radićevci vdrugič vložili v verifikacijo svo-
je nove poverilnice, so uvideli, da bi jim
tudi skupina g. Pribičevića nič ne poma-
gala. Tedaj so postali nervozni in imeli so
dovolj povoda za to. Opozicijski blok je svoj
načrt do tega trenutka sijajno izvršil. Naj-
bolj molče je bil za javnost dr. Korošec;
nič ni govoril, zato pa tem marljiveje sno-
val. Taktični mojster ima za seboj izborni
šolo, ki ga v zasledovanju svojega načrta
prav nič ne motijo začasne težave, ki se
nevčakanim pesimistom zdijo nepremost-
ljive, ker vidijo po eni strani samo pedenj
daleč pred seboj, po drugi strani pa jim
omahne volja, kadar se pokažejo težkoče,
ki jih v danih razmerah ni mogoče takoj
premagati. Danes je nastopil v politiki Slo-
vencev, Hrvatov in Srbov trenutek, ki na-
poveduje preobrat v notranji politiki drža-
ve, smemo reči: zgodovinski dan, ki je po
ustanovitvi naše države brez dvoma eden
izmed zgodovinsko najvažnejših. Ta dan
pomeni za načelnika SLS in Jugoslovanske-
ga kluba veliko zadoščenje. Vztrajna borba
Jugoslovanskega kluba je, kakor se je
pokazalo, z edino pravilnega stališča mo-
trila položaj in žanje danes zmago. Ta
vztrajnost je tudi za opozicijski blok pobu-
da, da bo zanj izid borbe zmagoslaven.

Drug važen moment je dejstvo, da je
tudi naša politična zaveznica HRSS nasto-
pila s prisego svojih poslancev v narodni
skupščini parlamentarno pot do svojega ci-
lja. S tem je ojačila uspešnost svoje poli-
tike, približala se cilju svojega programa,
sporazumu s Srbi, ojačila je pa tudi sloven-
sko parlamentarno zastopstvo, ki je svoj
program dosledno in upravnostno zastopa-
lo, pa ni imelo v parlamentu dovolj mo-
čne skupine, na katero bi se bilo moglo na-
sloniti za zmago svojega programa. Odsedaj
zanaprej bosta imela hrvatski in slovenski
narod možnost, da se uveljavita na torišču,
kjer se je dejansko odločevala in se bo ko-
nečno odločila njuna usoda v njun blagor,
kakor v blagor srbskega naroda. V temelj-
nem zakonu zajamčena dejanska ena-
kopravnost vseh treh narodov bo še-le kon-
solidirala razmere in spoprijateljilo vse tri
bratske narode. ko ne bo mogel nobeden

druzega izkoriščati in mu svojo voljo usi-
ljevati.

Borba pa še ni končana. Prava borba
se je še-le začela, toda podlaga je dana. G.
Pašiću je iznova poverjena sestava vlade,
toda to je zgolj akt formalnosti. G. Pašić bo
mogel s tem aktom samo dokazati, da
sedaj nima več večine v parlamentu, nakar
se bo, o čemer ne dvomimo, poverila vlada

g. Davidoviću, ki bo pokazal, da ima že da-
nes večino v parlamentu, neglede na del
poslancev HRSS, katerih mandati še niso
verificirani, pa se morejo naravno že šteti
k številu večine opozicijskega bloka. Želeti
bi bilo samo, da se kriza čimprej reši, če
bo pa treba tudi tu potrpežljivosti, nas bo
naša pripravljena.

Demisija g. Pašića.

PRISEGA RADIĆEVH POSLANCEV. — PAŠIĆEVO POROČILO SKUPŠČINI. —
SKUPŠČINA ODGOVORNA.

Belgrad, 24. marca, ob pol 1. pop.
(Izv.) Danes je g. Nikolaj Pašić podal
ostavko kot ministrski predsednik. Prihod
30 Radićevih poslancev mu je onemogočil
položaj. Poslanci HRSS so prispeli zjutraj,
in sicer 15 poslancev, katerih mandati so
že verificirani, in 15 takih, ki so svoje
poverilnice že izročili. Ob 10. so položili
v prisotnosti dr. Korošca, Davidovića in
dr. Spaha prisego. Po izvršeni zaprisegi je
imel predsednik narodne skupščine Ljuba
Jovanović lep kratek nagovor, v katerem
je naglasil važnost trenutka ne samo za
državo, temveč tudi za dobrobit Srbov,
Hrvatov in Slovencev. Nato so se podali
Radićevi poslanci v muslimanski klub,
kjer so bili zbrani muslimani, nekaj po-
slancev Jugoslov. kluba ter nekaj demo-
kratov. Vršila se je kratka seja, na kateri
se je razpravljalo o razvoju dogodkov.

Medtem je g. Ljuba Jovanović ob-
vestil g. Pašića o prisegi poslancev HRSS.
Ob 11.30 je bila seja narodne skupščine

na prošnjo g. Nikole Pašića prekinjena,
nakar se je v ministrski sobi vršila kratka
seja ministrskega sveta, po kateri se je
ministrski predsednik takoj odpeljal na
dvor h kralju. Ob 12.30 je predsednik na-
rodne skupščine Ljuba Jovanović zopet
otvoril sejo in prečital sledeče pismo:

«Predsedstvu narodne skupščine.
Spoštovani gospod predsednik! Čast
mi je obvestiti predsedstvo narodne skup-
ščine, da je kraljeva vlada podala demisijo.
Prosim Vas, gospod predsednik, da o
tem obvestite narodno skupščino. Nikola
P. Pašić.»

Skupščinski predsednik je nato izja-
vil, da se parlamentarno delo prekine,
dokler se ne sestavi nova vlad.

Radikalni mislijo, da bo sestava nove
vlade poverjena radikalom, ker večina na
nobeni strani še ni jasno opredeljena, do-
kler ne bodo verificirani še ostali mandati
Radićevih poslancev. Opozicija popolnoma
hladnokrvno presoja nastali položaj.

Pašićev poizkusni mandat za sestavo nove vlade.

OPOZICIJA ODKLANJA PAŠIĆEVO VABILO. — PRISTOP ZEMLJORADNIKOV
K BLOKU.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Ob 1. uri
pop. je bil Ljuba Jovanović poklican
v dvor in ob tej priliki je kralju predlagal,
da poveri sestavo nove vlade Nikoli Pa-
šiću. Kralj je ob 4. uri popoldne poklical
k sebi Pašića in mu poveril sestavo nove
vlade. Nikola Pašić je bil v avdijenci pri
kralju od 4. do 5. ure. Takoj po avdijenci
je šefom vseh parlamentarnih skupin po-
slal pismo sledeče vsebine: »Njegovo Ve-
ličanstvo kralj mi je blagovolil poveriti
sestavo novega kabineta, da poskušam z
ozirom na novi položaj v narodni skupšči-
ni razširiti parlamentarno osnovo za na-
daljne skupščinsko delo s tem, da pridobi-
m za sodelovanje one skupščinske sku-
pine, katere so pripravljene s svojim so-
delovanjem pripomoči, da se nadaljuje
skupščinsko delo na osnovi vidovdanske
ustave in na načelu enotne ureditve drža-
ve, to je, da se strinjajo s senžermensko
meddržavno mirovno pogodbo, pa tudi z
zgodovinskimi posledicami, nastalimi iz
nesrečne prošlosti našega razkosanega na-
roda. Zato Vas prosim, da blagovolite
priti k meni jutri predpoldne na pogovor
in izmenjavo misli v tej stvari. Sprejmite
izraz mojega spoštovanja. Nik. P. Pašić.
Belgrad, 24. marca 1924.»

Kakor rečeno, so vsi načelniki parla-
mentarnih klubov prejeli enako pismo od
Pašića. Pašić je pozval na pogovor Ljuba
Davidovića ob 9. uri, dr. Korošca ob pol 11.,
Vojo Lazića ob 11. uri, dr. Spaha ob pol 12.
Ta pisma so bila razdeljena načelnikom teh
klubov ob 5. uri. Načelniki opozicije so se
tako sestali na daljše posvetovanje. Na tej
seji, kateri so prisostvovali dr. Korošec, dr.
Spaho, Ljuba Davidović in Voja Lazić, se je
predvsem konstatiralo, da je predsednik
narodne skupščine Ljuba Jovanović popol-
noma napačno informiral krono, kajti dru-
gače se ne bi moglo zgoditi to, da je manj-
šinski radikalno-turški blok dobil mandat
za sestavo ponovne vlade. Dalje se je kon-
statiralo, da se je opozicijski blok, ki je
bil dosedaj ustanovljen za to, da se zruši ta
radikalno-turški režim, razširil in se je
sklenilo, da se tekom jutrišnjega dopoldne-
va obvesti Jovanovića, da blok, ki je zrušil
radikalno-turški režim, ni bil ustanovljen
samo zato, da ga zruši, temveč, da hoče v
tej nastali situaciji igrati tudi odločilno
vlogo.

Posebno je treba pri tej priliki nagla-
siti, da so zemljoradniki, ki so do-
sedaj s svojim zadržanjem odkrito podoi-

radi radikalce, prešli v opozicijski blok.
To je prva seja šefov opozicijskega blo-
ka, ko je Voja Lazić bil sam prisoten kot
oficielen zastopnik zemljoradnikov.

O tej seji smo zvedeli še sledeče: Da-
nes popoldne, potem ko so vsi zastopniki
parlamentarnih skupin razen Nemcev do-
bili od Pašića povabila na pogovor, se je
tako vršila seja predstavnikov opozicije
proti današnjemu režimu. Tej seji so pri-
sostvali dr. Korošec, Ljuba Davidović,
dr. Spaho, dr. Hrasnica, Voja Marinković,
Josip Predavec, dr. Maček in Voja Lazić.
Posvetovali so se o položaju. Doseženo je
bilo popolno soglasje, in sicer v tem smi-
slu, da se vabilo g. Pašića, da bi se osno-
va dosedanjega režima razširila s sode-
lovanjem te ali one skupine, nikakor ne
more resno vzeti v razpravo, kajti blok,
ustvarjen iz predstavnikov gori navedenih
strank, ne more nikdar sodelovati s Pa-
šićem. Konstatiralo se je popolno soglas-
je. Nadalje se je konstatiralo, da je Ljuba
Jovanović popolnoma napačno informiral
krono, kajti sicer bi brez predhodnega po-
svetovanja načelnikov ne moglo priti do
tega rezultata kakor ga je krona s svojo
odločitvijo izzvala. Splošno je mišljenje to,
da bi manjšinski blok radikalno-turških
poslancev nikdar ne mogel po svojem ofi-
cielnem predstavniku Pašiću dobiti man-
data za sestavo novega kabineta.

PAŠIĆ IŠČE VEČINE.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Samo v in-
timno poučenih krogih se je tekom nocoj-
šnjega večera zvedelo za vsebino pisma, ki
ga je poslal Nikola Pašić predsednikom
posameznih parlamentarnih klubov kot va-
bilo na sestanek z njim. Posebno pasus. (Tu
smo bili v telefonskem razgovoru od bel-
grajske centrale prekinjeni, proti čemer
najodločneje protestiramo. Nismi mi krivi,
če so telefonske razmere tako razdrapane
in se ne morejo pogovori izvršiti v času,
kakor bi se ob dobrem telefonu, marveč
smo le udarjeni, ker moramo plačevati
vsled vladne malomarnosti stroške, ki bi jih
ne bilo treba. Šele proti polni popolnosti
smo dobili zopet zvezo. Op. ured.)

PAŠIĆEVO PISMO ŠEFOM OPOZICIJE.

Belgrad, 25. marca. (Izv.) Pismo N.
Pašića, ki ga je poslal šefom posameznih
skupin kot povabilo na razgovor o sestavi,
se smatra kot drugi korak k razvoju radi-

kalnega programa v smislu veliko-srbske
akcije.

KREPAK DEMENTI JOVANOVIĆEVEGA POROČILA KRONI OD STRANI OPO- ZICIJE.

Belgrad, 24. (Izv.) Jutri dopoldne bo-
do dr. Korošec, dr. Spaho, Ljuba
Davidović in Voja Lazić obiskali
predsednika narodne skupščine in ga bodo
obvestili o tem, da so ustanovili blok za
rušenje radikalno-turškega režima. Ob-
enem mu bodo tudi povedali, da je ta
blok v novoustvarjenem položaju priprav-
ljen vzeti vodstvo v svoje roke, ter bodo
zahtevali od njega, naj bo tolmač tega no-
vega položaja.

RADIKALNE INTRIGE BREZUSPEŠNE.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) V zadnjem
poročilu smo popolnoma točno povedali, da
je pričakovati tekom prvih dni tekočega
tedna odločilnih sprememb v naši notranji
politiki. Dočim so raznih senzacionalnosti
željni listi že skozi par mesecev vsaj 20 krat
pisali o demisiji vlade, se je »Slovenec«
obdržal v svojih poročilih na stališču objek-
tivnosti in stvarnosti. Točnost našega za-
dnjega poročila glede položaja v Belgradu
se najbolj vidi iz rezultata današnjega dne.
Napovedali smo krizo vlade za prve dni
tekočega tedna, obenem pa smo pripom-
nili, da obstoji v radikalnem klubu struja,
ki je za to, da se otvori kriza že tekom več-
rarnjega dne. In v resnici so se večeraj za-
javile vesti, da je Pašić podal demisijo. Te
vesti so se seveda takoj izkazale kot in-
trige radikalov. Cilj te intrige je bil, da bi
preplašili radićevce, da sploh ne pridejo v
Belgrad.

PAŠIĆEVA BORBA NAPERJENA ZOPER HRVATE IN SLOVENCE.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Stara Pašić-
eva navada je, da se nikdar ne spušča v
odkriti borbo v narodni skupščini. Te svo-
je stare navade se je Pašić tudi sedaj prav
dobro držal in predsednik narodne skup-
ščine Ljuba Jovanović mu je pri njegovem
načrtu pridno pomagal. Še preden bi imelo
priti do odločilnega glasovanja v parlamen-
tu, je Pašić podal ostavko. Taka politika g.
Pašića je mogla imeti uspeha v predvojni
Srbiji, danes pa je to prav težko. Pri celi
igri, ki jo je igral g. Pašić, je najbolj zani-
mivo njegovo pismo, ki ga je Pašić poslal
vsem razen Nemcem in džemljetu. V vseh
političnih krogih se največ razpravlja o tem,
ali je to pismo sestavil Pašić na svojo roko
ali na podlagi posvetovanja s krono.

Glede mišljenja Pašića, ki ga v tem pi-
smu izraža, da se mora nova vlada sestaviti
na podlagi respektiranja vidovdanske usta-
ve in senžermenske mirovne pogodbe, se
v vseh krogih smatra, da je to odločen pri-
tisk Nikole Pašića na Ljuba Davidovića, Vo-
jo Lazića in sploh vse srbske poslance, češ
da so bile prečanske pokrajine anektirane
na temelju senžermenske mirovne pogod-
be, ne pa, da bi bilo to ujedinenje Srbov,
Hrvatov in Slovencev. Če je ta motivacija
mandata gospoda Nikole Pašića upravičena
in če ga je krona odobrila, potem so znaki
popolnoma jasni: proti Hrvatom in Sloven-
cem. Vendar se v to motivacijo ne veruje
in se trdi, da je kralj ob priliki demisije
Pašića zahteval točne motivacije.

IZJAVA DR. MAČKA.

Belgrad, 24. marca. (Izv.) Po seji na-
čelnikov opozicijskih skupin je dr. Ma-
ček sprejel časnikarje in jim dal približno
sledečo izjavo: Smatram, da je pred-
sedstvo narodne skupščine napačno infor-
miralo kralja o položaju. Zelo se čudim
tem parlamentarnim običajem. Ljuba Jo-
vanović ne bi smel predlagati kroni, da
ponovno da mandat Pašiću, kajti, če bi
radikalni ne bili v manjšini, čemu bi potem
Pašić sploh demisioniral. Ne verjamem,
da bi se Pašić mogel sploh držati, četudi
bi se mu posrečilo dobiti katerokoli pa-
lamentarnih skupin na svojo stran. Če bi
se pa to kljub temu zgledilo, izjavljam, da
so rezerve HRSS tako močne, da se taka
kombinacija ne bi mogla vzdržati.

Zadovoljnost v Zagrebu.

Zagreb, 24. marca. (Izv.) Nocoj se je
vaš dopisnik razgovarjal s tajnikom HRSS
dr. Krnjevićem, ki je edini od predsedstva
ostal še v Zagrebu. Dr. Krnjević je po-

poldne prejel poročilo o današnjih dogodkih v Belgradu in je bil s temi poročili zelo zadovoljen. Razgovor se je kretal okoli nadaljnjega razvoja političnih dogodkov. Dr. Krnjević je med ostalim izjavil: Stvari so se torej razvile tako, kakor smo mi pričakovali. Mi smo bili prepričani, da Nikola Pašić ne bo čakal, da bi ga strmoglavili v skupščini, marveč da bo podal demisijo, čim poslanci naše stranke pridejo v Belgrad. To se je tudi zgodilo. Nikola Pašić ni padel na proračunu in proračun tudi še ni sprejet, vendar ima to tudi dobro stran. Odgovoritev sej narodne skupščine ne predstavlja sedaj tiste nevarnosti, ki bi nastala, če bi bil proračun že sprejet. Gotovo je, da bo narodna skupščina zopet pozvana na delo, čim bo rešena kriza. Moje mišljenje je, da se bodo vse stvari razvijale redno in da ne bo prezrt nihče, ki more uspešno sodelovati pri reševanju krize. Poslanci HRSS, ki so nameravali odpotovati nočjo v Belgrad, sedaj zaenkrat najbrž ne bodo šli. Morebiti bodo ostali v Belgradu samo nekateri člani predsedstva, da sodelujejo pri reševanju krize. Glavno skrb za to stvar pa imajo načelniki opozicijskega bloka, katerim je z naše strani zagotovljena vsa pomoč. Kar se tiče proračuna, bomo mi postopali tako, da naredimo vse, da g. N. Pašić nikakor ne dobi zopet vlade v svoje roke. Kar se tiče nadaljnjega razvoja stvari, se o tem podrobno ne more razpravljati. Mislim, da se bližamo volitvam, ki so potrebne posebno zato, da se vidi razpoloženje v Srbiji. V Srbiji so posebno potrebne svobodne volitve in mi upamo, da bodo iz volivnega boja izšle znatno ojačene stranke, ki so za sporazum in s katerimi se bomo sporazumeli ne

samo v taktičnem, marveč tudi v mnogih programatičnih vprašanjih. Mi smo šli v Belgrad tako hitro, ker smo dobili v soboto poziv od opozicijskega bloka. Svoj prihod smo radi stvari same držali tajno.

Jutri ali pojutrišnjem potuje v Belgrad tudi dr. Krnjević, da sodeluje pri reševanju vladne krize.

Fašistovske slavnosti v Rimu.

Rim, 24. marca. (Izv.) Povodom petletnice, odkar se je ustanovil fašizem, so se v Rimu vršile velike slavnosti, katerih se je med drugimi udeležilo tudi okoli 4000 županov iz cele Italije. Razvil se je velikanski spreved, ki je šel mimo Kvirinala, kjer so se množice klanjale kralju. V sprevedu so bili tudi zastopniki slovanskih in nemških občin. Zvečer je bilo celo mesto sijajno razsvetljeno. Poveljnik milice general de Bono je imel vojaško parado 6000 fašistov. Dopoldne je imel Mussolini v gledališču Constanza govor o postanku fašizma in o bojih, ki jih je imela stranka do svojega pohoda v Rim. Mussolini je govoril tudi o zunanje-političnem položaju in izjavil, da ni res, da bi bila Italija osamljena. Italija je priznala Rusijo in ne nasprotuje sprejemu Nemčije v Društvo narodov. Končno je Mussolini izjavil: Italija mora napredovati! Ustvariti moramo veliko Italijo! To je edini cilj fašizma, od katerega ne bo odnehal!

NOVA KARDINALA.

Rim, 24. marca. (Izv.) Na današnjem konzistoriju je papež Pij XI. imenoval za kardinala nadškofa v Newyorku in nadškofa v Chicagu.

Največja herezija.

Zavest, da med telesnim in duhovnim, svetnim in nadsvetnim, tostranskim in onostranskim ni absolutnega nasprotja, je v cerkvi živela s prvim dnem njenega obstoja. Mnenje, da je bilo prvo krščanstvo v pričakovanju bližnjega konca vesoljstva usmerjeno izključno onostransko (ali kakor pravijo eshatologično), da se torej za zadeve tega sveta sploh ni brigalo, je temeljno-zmotno. Prvič duh evangelijev ni eshatologičen, nasprotno, vse delovanje Gospodovo je praktično usmerjeno, njegova etika je dejavno-ljubezenska, njegov odnos do sveta pomeni pozitivno ocenjevanje njegovih dobrin. Z eno besedo, Gospod je kričel nasprotje napram svetutuji, stvarstvo zanikajoči, lažispiritualistični askezi, ki je v času propadajoče antike bohotno cvetela. Posamezne izreke, ki se glasijo drugače, je razumeti kot globoke paradokse, ki imajo le namen duha razpoložiti za duhovne vrednote v najvišji meri, ne da bi pri tem prekoračili mejo, ki leži med priznanjem svetnosti in njeno popolno negacijo, ki je absurda in neetična. Eshatologično razpoloženje, to je pričakovanje konca vekov, se resda skozi evangelije tudi vleče, toda to se vsebinsko plati Gospodove blagovesti čisto nič ne tiče, ampak je zgolj forma, v katero jo evangelisti časih odevajo. Ta morala svet preobrazuje in ne zanika, pri čemer je čisto irelevantno, kdaj ta svet mine, oziroma kdaj se docela dejansko preobrazi in preide v stanje povišanja.

Ako bi Gospodova blagovest bila eshatologična v smislu absolutne negacije posvetnosti, oziroma, ako bi tudi vsebinsko bila zgrajena na predpostavki, da ima kozmos takoj ali vsaj v najkrajšem času sploh kot pohajajoči iz zlega preminuti, bi bila že z Gospodovo smrtjo ali kratko za njo nehala biti. V resnici pa se je izkazala

po Gospodovih besedah kot goršično zrno, ki se počasi razvija v svetu do drevesa. Noben izključno eshatološki nauk v smislu negativnega ocenjevanja tostranosti se ni dolgo držal. Vedno ponavljanje Gospodovih besed, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, kakor da bi potrjevale kak pretrgani spiritualizem evangelija, je neokusno izpačevanje njihovega smisla. Solovjev je pokazal, da se imajo brati s sledečim poudarkom: Moje kraljestvo ni od tega sveta, ki ga je Pilat predstavljal kot mandator rimskega imperija; da je kraljestvo dejavne ljubezni, dočim je imperij bil zgrajen na krivičnem nasilju. Da pa kljub temu svetni imperij ni negiral, je Gospod vseskozi v življenju pokazal, pač pa, da zapušča svoji cerkvi nalogo ga prekvašati z najvišjimi ljubezenskimi ideali.

Prakrščanska cerkev, kakor se zelo netočno imenuje, je svojo misijo popolnoma v tem duhu vršila in ne v onem orientalistično-mističnem, kakor ji ga podtika vulgarno liberalno časopisje (Harnack: Mission und Ausbreitung des Christentums in den ersten 3 Jahrhunderten; Uhlhorn: Liebestätigkeit der alten Kirche; Duchesne: Histoire ancienne de l'église; Batiffol: L'église naissante in nešteto druge literature). Nobenega preloma ni nikjer v tem razvoju in nihče ga ne more pokazati ter ga tudi ni. Kdor govori kakor n. pr. zdaj še Heiler o takih prelomih, konstruira iz kakne svoje metafizične predpostavke brez zgodovinskega temelja v zrak. V spomenikih starega krščanstva je popolna kontinuiteta razvoja, prelome značijo samo herezije, ki se kot herezije čutijo in izločijo iz razvoja ravno zato, ker prelamajo izdejsstvovanje evangelija v svetu po cerkvi, ker so res evangeliju tuja telesa, od gnostikov, marcionitov, montanistov do modernega liberalizma. Svoj pozitivni odnos do sveta pokaže krščanstvo takoj z lastno duhovnovladstveno notranjo uredbo kakor z zuna-

njo organizacijo socialno-karitativne delavnosti. Tertulijan s svojim »modernim« zmotno-spiritualističnim, svetnosti sovražnim in »zgolj na duhovnost« usmerjenim naziranjem se takoj izloči. Država se priznava, toda obenem njena relativna vrednota; teženje cerkve gre za tem, da se izkvarjenje svetnosti po padcu vsled greha premaga po nadnaravnih vrednotah, ki pa se gradijo nad naravnimi, katere se niso bistveno in docela izpremenile v zgolj-grehotne, v gole nevrednote. To izčiščevalno, povzdigovalno, zveličevalno delo se pa vrši po cerkvi. Ta teokratski princip živi od začetka in nji, le da se udeležuje polagoma po danih razmerah in ovirah; Avgustin pa izdela že sistem bogovladstva, toda ta sistem je zgolj logična sinteza dejanske vedno živečega. Padec antike je polni razcvet teokracije je silno pospešil.

Zato je mnenje, ki ga izraža »Slovenski narod« 25. marca, št. 70, ki cerkvi odmerja zgolj »blagostanje ljudi onkraj groba«, ne samo skrajno absurdno, ampak naravnost protikrščansko, prodaja se pa od demokratskega vulgarnega tiska kot »pristno krščansko«! Stanje onkraj groba je posledično stanje, ki se pripravlja s posvečevanjem človeka tokraj groba, je rezultat duhovne borbe na svetu, zveličevalnega procesa, ki se na zemlji začne in dovršuje, onstran pa dovrši. Zato vse kristjan že tu pripada cerkvi z vsemi svojimi udeleževanji, kolikor imajo odnos do zveličanskega blagra duše. Zato je čisto pogansko in ne krščansko, da se človek na zemlji tiče izključno države (»S. N.«, 70). Tudi je popolnoma nekrščansko trditi, da »je moje notranje prepričanje strogo privatna zadeva«. To je pusta, plehka in neumna fraza, ne samo, da ni krščanska. Ljudje smo solidarno drug za drugega obvezani, najbolj pa še zadeva vsakogar »notranje« prepričanje bližnjaka, ker je za blagor družbe baš to najvažnejše. Koliko bolj je socialna zadeva prepričanje, ki se odnaša na večno zveličavne resnice!

Če naše demokratsko časopisje meni drugače, je s krščanstvom vseh vekov v takem protislovju, da si večjega sploh ni mogoče misliti. Ta neomejeni asocijalni individualizem je herezija vseh herezij in to bomo pokazali še podrobneje, da razgalimo vso plehkost in nevednost liberalnega časopisja, ki s potvarami krščanstva gradi svoje teze proti krščanstvu in njegovemu udeleževanju v javnem življenju.

Politične vesti.

+ Informiranost o položaju. Še v nedeljski številki je poročal »Slov. narod«: Položaj je tak, da danes nihče več ne verjame, da bi imeli radičevci res namen in voljo sodelovati v parlamentu. — V ponedeljek pa so Radičevi poslanci že prisegli in s tem dali povod, da je odstopil g. Nikola Pašić, še prej ko ga je mogla ojačena opozicija z glasovanjem v narodni skupščini zrušiti. O taktični seji predsedstva HRSS v soboto so razni listi prinesli samo izjavo dr. Mačka, namenjeno za radikale, ljubljanski pa razen »Slovenca« o tej seji sploh niso ničesar vedeli. Mi smo edini na podlagi naših vsikdar zanesljivih informacij položaj pravilno presodili in kolikor je bilo umestno, tudi povedali, da je bilo poročilo predsedstva HRSS zgolj taktičnega značaja, kakor je snoči potrdil dr. Krnjević. To registramo, da opozorimo, kako je treba znati časopise tudi — čitati. Kadar se hoče nasprotnika presenetiti, se to ne pove na vsa usta, razborit bravec pa tudi v takih slučajih razbere dejanski položaj iz dobro informiranega časopisa, na katerega se sme zaneseti, da ne išče praznih senzacij, ki so drugič dan — neresnične.

Beleške.

Fantazije »Narodovih« nekulturoboj nežev. Danes je »Narod« zopet »odkril zavor iznad Vatikana«. Piše namreč, da se ima 1. aprila t. l. imenovati za kardinala zagrebški nadškof dr. Bauer; če pa ne bo 1. aprila imenovan, da je to znak da je »protislovanska struja«, kateri »stojita na čelu dr. Jeglič in dr. Šarić«, zmagala, ker namreč ta dr. Bauerja »ne mara za kardinala«. Vzrok je po »Narodu« ta, da dr. Bauer hoče uvedbo staroslovensčine, »druga struja« pa temu nasprotuje. — Te starobabe senzacije je sijajno demontiral fakt, da se je konzistorij vršil včeraj, 24. marca, torej cel teden pred 1. aprilom, ko piše »Narod«, da se bo z vsoto gostovostjo vršil konzistorij iz tega se razvidi, koliko je vredno ostalo »Narodovo« čevkanje. Dveh struj v jugoslovanskem episkopatu sploh ni, in glede slovanskega obrednega jezika vlada popolno soglasje. Mi smo to že davnej ugotovili kakor smo ugotovili tudi to, da se nam ne zdi verjetno, da bi v prihodnjem konzistoriju sploh bil imenovan kak jugoslovanski škof za kardinala, to pa iz enostavnega razloga, »te« razmerje katoliške cerkve do države v Jugoslaviji sploh še ni urejeno. »Narod« je zopet pokazal, da o nobeni stvari, o kateri piše, nič ne razume, samo da čveka in laže in to zelo neumno.

Kulturna stopnja naprednega prosvitljenstva v Sloveniji se divno razodeva v odgovorih na naše članke o »klerikalizmu«. Glasilo mladinskih naprednjakov odkritosrdno izjavlja, da celega problema sploh nič ne razume! In ti ljudje leta in leta vsak dan pišejo o klerikalizmu! — Starinski »Narod« pa je dolgo molčal, šele sedaj pa je izmotal dolgo klobaso brez duha, ki se sama označuje s prelepim naslovom »Preluknjani čoln«... Edini stvarni odgovor je priobčil radikalni »Narodni dnevnik«, ki priznava, da je ideja teokratizma krščanstvu bistvena, graja liberalizem radi neustvarne antiklerikalne gonje in našim naprednjakom nasvetuje, naj gredo prosvetljevati ljudstvo, kar da je edini lek proti »klerikalizmu«. Člankar ni pomislil, da morajo naprednjaki, ki po lastni izpovedi o celi tej stvari ničesar ne razumejo, najprej prosvetliti sebe.

Duhovnik in politika. Povodom objave navodil, ki jih je spričo vročega političnega boja v Sleziji izdal duhovščini vrtislavski kardinal Bertram, priobčuje »Oservatore Romano« svoje pripombe na vprašanju o sodelovanju duhovščine v politiki. Politična vprašanja deli v tri vrste: Prvič v vprašanja, ki postajajo samo od slučaja do slučaja, vsled posebnih okoliščin politična, ki so pa dejansko bistveno religiozna, n. pr. svoboda cerkve, svetost zakona, zasebna in javna pravost. Ako zaneso politične stranke ta vprašanja v politično areno, da jih reši zakonodaja, potem postajajo ti problemi za narode tudi politična vprašanja. S tem pa seveda ni rečeno, da bi cerkev sedaj ne smela v njih izreči svoje besede. — Drugič so tu socialna in državljanska vprašanja, pri katerih gre za pravico in moralo. Resnici, ki načeluje obema, se ne sme vsiliti molka. — V tretji vrsti so vprašanja, v katerih more imeti vsak državljani svoje svobodno mnenje. Stališče duhovščine nasproti tem trem kategorijam političnih vprašanj je ob sebi dano: V prvem slučaju mora duhovnik v delu prednjačiti, v drugem voditi in podpirati; v tretjem je sodelovanje duhovščine dopustno in koristno. Vselej pa mora duhovnik ostati zvest svojemu vzvišenemu poklicu.

Dr. W. M. Mac Govern.

Preoblečen v prepovedani Tibet.

(Dalje.)

Zivljenje v Tibetu.

Odslej naprej smo prenočevali zmeraj v vaških počivališčih. Prvo tako res tibetsko hišo sem videl v vasi Jako. Vsaka vas ima tako hišo, ker Tibetanci po svoji deželi zelo radi potujejo. Za vladne poslane in uradnike so prenočišča že malo boljša, za navadno ljudstvo pa obstoji počivališče iz velikega dvorišča in iz surove zgrajenih hlevov okoli njega. En kot je pokrit in služi skupnemu bivanju in prenočevanju vseh onih, ki iščejo strehe. Zelezna skleda v kotu nadomešča peč; goveji gnoj in živila prodaja oskrbnica, nemo imenovana. Pohištva ni prav nobenega, gola zemlja je miza in postelja, vse obenem. Ponoči ti pogrne popotnik preprogo po tleh, se pokrije z ovčjo kožo in spi. Večinoma spijo Tibetanci oblečeni, včasih se pa tudi čisto slečejo in se z obleko pokrijejo. Umetne razsvetljave v teh krajih prav nič ne poznajo in gredo s solncem vred spat. Ležijo pa na trebuhu in potegnejo kolena čisto gor pod trebuh; pač čuden in za nas kaj nepripraven način počitka. — Govern nam pa ne pove, če je tudi on moral tako spat.

Umivati se nismo mogli. Tibetanci vsakdanjega umivanja z vodo sploh ne poznajo, in pristnega Tibetanca koža se pokrije tekom življenja z debelo plastjo masti in nesnage; kar je še prav dobro, ker odvrča mraz.

Finch (finš), član angleške ekspedicije na Mt Everest, pripoveduje isto. Pravi, da je kopanje in umivanje Tibetancem nekaj svetega in da se izvrši ta posel samo dvakrat v življenju, na dan rojstva in na dan poroke. Ker se pa lame ne poročijo, se jim po rojstvu sploh ni treba več umivati. Če gremo zraven tibetskega domačina, moramo biti zmeraj na oni strani, od katere prihaja veter, tako da nam veter nikdar ne pride od Tibetanca sem. Kajti tak veter bi bil strahovit napad na naš nos.

Priznati pa moram, nadaljuje Govern, da nisem imel na vsej poti od meje pa do Lhaze prav nobene prilike, da bi si bil umil vsaj obraz in roke. Vsak bi me bil gledal, če bi se bil umival, in tega sem se ravno bal. Sam pa nikoli nisem bil.

Drugi dan smo šli z našima dvema tibetskima prijateljskima skupaj naprej.

Naredili smo kakor onadva, vstali smo dve uri pred solnčnim vzhodom in smo se podali na pot, ne da bi bili kaj jedli in pili. Hodili smo do opoldne in tedaj šele smo jedli; hodili smo počasi kar naprej. Popoldne pa spet naprej, do solnčnega zahoda, ko smo prišli v vas s prenočevališčem.

Hrana je bila zmeraj ista, meso, ječmen in čaj. Meso je ali kostrunovina ali pa govedina. Čez noč ga obesijo na zrak, da zmrene; tako se ohrani več mesecev. Ker je pa vročina podnevi velika, začne smrdeti in tedaj pride šele za Tibetanca pravi užitek. Ponoči obesijo meso spet na zrak, in tako dalje, dokler ga je kaj. Z velikim nožem si odseka Tibetanci majhne koščke in je meso sirovo.

Čaj je zelo slab; uvažajo ga večinoma iz Kitajske in sicer v podobni stisnjeni opeke. Ker se pa listi ne držijo kar tako skupaj, pregnetejo čaj z survico namočenega govejega gnoja. Če hočemo piti, odkrhnemo kos opeke in ga skuhamo v vodi. Pride nemo veliko kepo sirovega masla, potem še malo soli in sode in vse skupaj temeljito premešamo in prekuhamo. Mleka in sladkorja Tibetanci ne poznajo. Sirovo maslo nadomestijo včasih tudi s kostrunovim lojem. Sirovo maslo delajo iz kravjega mleka; je pa zmeraj žaltavo, ker ga hranijo po več mesecev, včasih tudi po več let. Kakor pravimo mi, da je vino tem boljše, čim starejše je, tako trdijo Tibetanci isto o sirovem maslu. Ta masleni čaj uživajo domačini v ogromnih množinah in jim je jed in pijača obenem.

Ječmenovo zrnje pa prav drobno zmeljejo, ga z malo čaja vgnečejo v velike kepe, in jed je pripravljena.

Boljšo hišo poznajo tudi boljšo hrano.

a navadni Tibetanec se mora vse leto zadovoljiti z omenjenimi tremi jedmi: z mesom, maslenim čajem in ječmenovimi cmoki. Zelenjave ne poznajo; perutnina je Tibetancem nečista in je nihče ne je; prav tako nečiste se mu zde ribe, in jih tudi ne mara. Sploh mu je vse zoprno, kar pride v stik s svežo vodo. Vsaj prekuhana mora biti. Zato se menda tudi tako nerad umiva.

Smrdeče meso, masleni ali lojevi čaj in pa ječmenovi cmoki po naših evropskih pojmihi niso nič kaj vabljiva hrana; a če imaš 30 milj — 50 km — utrudljive tibetske hoje za seboj, s tovorom na plečih, ne boš dosti vprašal. Samo to še čutiš, da si zelo lačen. Zato sem ravno tako hlastno jedel kakor vsi drugi. Naš dobri Satan je v počivališčih že še ujel kako kitajsko slaščico; ker sem bil pa v družbi tibetskih kmetov, si mu nisem upal nič vzeti, in je vse sam pojedel.

Tako smo prišli slednjič v Šigatze. Zadnji del poti je najbolj obljuden v vsem Tibetu; skoz veliko vasj smo prišli, a vsaka občina je bila prav majhna. Mislim, da vsa visoka planota nima več kakor poldrugi milijon prebivalcev (nekateri cenijo prebivalstvo na 5 do 6 milijonov. Pa bo imel najbrž Mac Govern prav). Moje noge so bile že tako ožuljene, da mi je vsak korak povzročil hude bolečine; poskusil sem hoditi bos, a ostro kamenje mi je razjedalo kožo in meso, in sem se spet obul. Diogenes je imel pa

Novi ljudskošolski zakon.

Dobil sem v roke načrt novega šolskega zakona. Obsega 233 členov ali paragrafov. V njem je marsikaj novega, zanimivega in veliko tudi za naše razmere težko umljivega. Pri površnem pregledu sem našel senčne in udi solnčne strani. Od časa do časa bom objavil kakšno zanimivost. Za danes nekaj, kar vde zanimalo učitelje.

Če bo ta zakon sprejet, tedaj bomo učence redovali tako-le: 5 (odlično), prav dober 4), dober (3), slab (2). Koncem šolskega leta bodo po vseh osnovnih šolah svečani etni izpiti. To bode še gulenja!

Vpisovanje učencev se bode vršilo maja neseca. To je pametno. Zamude bodo strogo raznovane: za prvih 5 poldni pismeni opomini, za drugih in tretjih 5 zamud po 5 Din a vsako zamudo; za nadaljnje zamujanje pa bodo izrekala denarne ali zaporne kazni. Pravna šolska oblast! Prve kazni nareka šolski odbor, to je sedanji krajni šolski svet. Izekale pa se bodo te kazni v korist šolske blagajne dotične šole. Tako dode šolske upravne oblasti sodno pravico. Vsekakor originalno!

Razred bo smel učenec ponavljati samo enkrat. Tretje leto bo sprejet v višji razred udi s slabo oceno, kar pa se bode moralo napisati izrečno v katalog in v izpričevalo. Taki učenci ne bodo mogli vstopiti brez predhodnega izpita niti v srednje, niti v strokovne, niti v meščanske šole. Zakon, t. j. načrt ne menja eno, dvo, trirazredne itd., ampak menja samo osemrazredne šole, ki jih deli v štiri nižje razrede in v štiri višje. Bržkone zamenjava šolska leta z razredi, ker drugače si tega ne moremo misliti. Kako bi imela šola s 30 učenci 8 razredov, res ne vemo!

Na šolsko pažnjo obrata ta načrt veliko pozornost. Ako bi se po šolskem odboru ali upravitelju šole zakrivila kaka zloraba, t. j. da bi n. pr. vpisala učenca v šolo, ki je izstopil iz srednje šole, pa še ni izpolnil 14 let in ni bil vpisan zopet v osnovno šolo, tedaj bodo šol. upravitelj in vsi člani šolskega odbora kaznovani prvokrat z globo od 100 do 200 Din, v ponovnem slučaju pa z zaporom do 30 dni!! Učence s slabim napredovanjem se bode moglo izbrisati iz šole še-le s 16 letom (dečke) in s 15 letom (deklice) starosti.

Uprava in nadzorstvo.

Upravo in nadzorstvo vodi minister prosvete potom upravitelja šole (sol. vodje), srezke in oblastne prosvetne oblasti in oblastnih šolskih odborov.

V večjih krajih se more po potrebi postaviti tudi več upraviteljev. V mešanih šolah je lahko upravitelj tudi učiteljica. Za upravitelja šole imenuje občinska šolska oblast enega izmed starejših in pripravnejših in to na predlog šolskega nadzornika. Krajevni šolski odbor v kmečkih občinah je predsednik šolski upravitelj, sicer pa je v večjih krajih predsednik (župan) krajevne občine tudi predsednik šolskega odbora, upravitelj pa poslovođa. Njegove dolžnosti so približno iste, kakoršne mu predpisujejo še sedaj veljavni šolski zakoni, novo je le to, da bo moral vsake tri mesece obširno poročati šol. nadzorniku o stanju svoje šole. Ako šola ne bode imela več kot 15 odsekov, tedaj bode dobival za upraviteljsko službo še posebno doklado, ki bode znašala od 1 do 5 oddelkov, 5 odstot., od 5 do 10 oddelkov 10 odstot., od 11 do 15 oddelkov pa 15 odstot. V šolah z več nego 15 oddelki se voditelju ne bode dala nobena doklada, bode pa zato oproščen pouka.

Dopisi.

Murska Sobota. Vsem, ki ste željni novic iz naših naših obmejnih krajev, posebno iz Prekmurja, kjer veljajo menda zakoni drugače nego v ostali Sloveniji — na znanje sledeče: Dne 14. t. m. je sklicala obrtna zadruga in

prste na nogah zmznjene in je še bolj trpel. Počasi je šepal za nami in še Satan ga je tepel, hoteč pospešiti njegove korake. V Šigatze nam ni bilo treba iskati prenočišča, ker sta nas naša prijatelja povabila na svoj dom in sicer res tako iskreno od srca, da nismo mogli reči ne.

Šigatze je glavno mesto pokrajine Tsang, Lhaza pa glavno mesto pokrajine Dbugz, koje ime pa izgovarjajo kar U. Ni še dolgo, ko sta bili obe pokrajini še neodvisni državi; in predstojnik ali opat velikega samostana pri Šigatze ima še zmeraj častni naslov kralja, čeprav je vsa moč prešla na oblasti v Lhazi (opat v Šigatze se imenuje Taši-lama, njegov samostan Tašilumpo. Lumpo je sploh v teh krajih označba za samostan. Obširno piše o Taši-lami in o Tašilumpo Sven Hedin v knjigi »Transhimalaja«. Četudi ima torej Dalai-lama politično večjo besedo kakor njegov tovariš v Šigatze, sta si v verskem oziru vendarle enaka. Veliko je tudi Tibetancev, ki imajo Taši-lamo za pravega najvišjega cerkvenega glavarja svoje dežele. Zelo sem bil zato vesel, ko so mi povedali, da bo šel popoldne sprevod po mestu in da ga bo vodil prvi lama sam. Pomešal sem se med ljudi in sem ga lahko videl. Prav zelo je dostojanstven in mora biti zelo omikan, izraz njegovega obraza je prav ponižen in izredno priklapljiv. Samostan, ki ga vodi, je znamenit in znan kot najboljši v vsem Ti-

trg. gremij za M. Soboto in okolico sejo, na kateri so se v glavnem razmotrile prosvetne razmere, zlasti ukinitve tukajšnje meščanske šole. O tem kulturnem škandalu v Prekmurju naj izve naša javnost sledeče: Še do konca šolskega leta 1922/23 je imela meščanska šola v lasti lepo stavbo v učne svrhe. Pod pretvezo javnega mnenja so gotove osebe začele ruvati proti šoli in res je ministrstvo prosvete, katero gotovo izkustveno pozna tukajšnje razmere, da še ni taka nujna potreba pošiljati čim več otrok v šolo in jih priučiti lepega slovenskega jezika, zlasti pa, da se potem šolstva čimprej zabrišejo zadnji sledovi mažaronstva — izdalo odlok, da se ima takoj ukiniti I. razred. Ravnateljstvo je torej po tridnevem pouku dne 14. septembra 1923 razpustilo razred; razšlo se je 44 otrok. Kaj je pomagal odlok višjega šolskega sveta na seji dne 9. avgusta 1923, da se otvori tam meščanska šola, kjer se priglasijo 24 učencev. Da so proti tukajšnji meščanski šoli same osebnosti, je dejstvo, da se je v D. Lendavi otvoril I. razred s komaj 20 učenci, medtem ko je bil v M. Soboti s 44 učenci ukinitelj. Kaj reče javnost k temu, da je izdalo ministrstvo prosvete odlok, da velja načelo otvoritve meščanske šole s prigrisitvijo 30 učencev in to načelo velja z. šolsko leto 1923/24. Bivša meščanska šola je prešla v last drž. realne gimnazije, v kateri so še trije razredi meščanske šole. Odbor je dalje ostro obsodil ukinitelj, kajti obrtniki so žrtvovali za stavbo meščanske šole težke tisočake. Sklenilo se je odpisati sledečo resolucijo:

Ministrstvu za prosveto v Belgradu.

Podpisane korporacije nujno prosijo v svojem, kakor v imenu vsega tukajšnjega prebivalstva, da blagovolji cenj. naslov odrediti, da se s pričetkom šolskega leta 1924/25 začne pouk v I. razredu meščanske šole v M. Soboti, ker je potreba označene šole za tukajšnje kraje najnujnejšega značaja. Večino tuk. prebivalstva tvorijo obrtniki, manjši trgovci in nižji uradniki ter srednji meščanski sloji, za katere je meščanska šola zelo važna, ker se v isti poučujejo predmeti, katere res rabijo označeni sloji v sedanjem življenju. Ker imamo v M. Soboti itak za meščansko šolo primerno zgradbo in je toraj označena šola za vse tukajšnje sloje najpotrebnejša, prosimo, da se izda tozadevna naredba še pred koncem tekočega šolskega leta, da se more ob koncu istega, kakor tudi med počitnicami že vpisovati v I. razred.

Murska Sobota, 18. marca 1924.

Slede podpisni obrtniške in gostilničarske zveze ter trgovskega gremija.

Obenem se je odbor izjavil za obstoj gimnazije s predlogom, da naj država čimprej zida novo gimnazijsko poslopje, ker po izjavi merodajnih faktorjev je sedanja zgradba za osemrazredno gimnazijo mnogo premajhna. Dozidati bo treba precej velik kompleks, razširiti risalnico, podreti in zgraditi znova marsikaj in to bo stalo še mnogo denarja. Mar bi osebe, ki imajo pri ministrstvu prosvete vplivno besedo, skušale doseči vladno podporo za zidavo impozantne gimnazijske stavbe, ki je že v načrtu izdelana in je v to svrhu na razpolago več milijonov dinarjev. Kje torej tiči sedaj ta gradbeni fond? Ker dobi Prekmurje v kratkem železniško zvezo, bo tudi potreba strokovnega šolstva nujnejša. Takoj drugi dan, dne 15. t. m. pa se je zadeva presojala tudi v več ko polurni debati na občinski seji. Celokupni občinski odbor se je izjavil, da je pripravljen za prihodnje šolsko leto preskribeti potrebne lokale meščanski šoli, ako se zopet otvori I. razred. Ker se bo v kratkem zidalo novo poslopje osnovne šole, se je izrekel odbor, ako ne bi kazalo, da se zida večje poslopje, v katerem bo imela prostora tudi meščanska šola. Vsekakor bi bilo najpametnejše, da izposlušajo merodajne osebe od vlade podporo in zgrade obenem z že v to določeno

betu. Iz vseh krajev dežele prihajajo dijaki v Šigatze, da napravijo tukaj duhovniški izpit. Rekli so mi, da je v elikanskem tem samostanu okoli 4000 menihov in dijakov-bogoslovcev.

Zvečer smo kupili starikavega osla in smo upali, da nam bo nosil del naše prtljage. Nato smo pa imeli pri naših prijateljih poslovlino pojedino. Jedi so bile iste, kakor smo jih bili že navajeni, samo da je bila množina veliko večja in da smo morali poplakniti obed z obilno tekočino. V Tibetu poznajo samo dve pijači: iz ječmena zvarjeno in prav osvežujoče pivo, čang imenovano in pa arak, iz čanga destilirano žganje. — Ker je glavna naloga omoženih Tibetank, da pogostijo goste, se imenuje žena Tibetanka čang-ma, mati piva. — Tibetski arak je zelo močen in vrže tudi najmočnejše pivce. To smo videli prav isti večer. Zabavali smo se izredno dobro, delali smo dovtype, peli tibetske pesmi in tako dalje. Satan in moj sluga sta se silovito napila in sta se začela kregati in nato prepetati. S silo smo ju morali ločiti. V vročem boju sta pa pozabila na svoji vlogi in sta se obrnila na mene kot gospodarja in razsodnika. Seveda sem bil ves divji, saj bi bilo prišlo lahko vse na dan. A naši gostitelji so bili tako preprosti ljudje, da niso prav nič sumili. Tudi razkačena tigrs sta se slednjič pomirila.

Dalje sledi.

nim fondom projektirano gimnazijsko poslopje; sedanje pa izroče namenu, ki ga je imelo od nekdaj. Kaj se bo storilo v kulturne svrhe za našo mlajšo generacijo v Prekmurju bo zvedela javnost kasneje.

Murska Sobota. »Narodno radikalno« gerentstvo naše občine je razposlalo vsem prebivalcem vprašalne pole obiteljskih razmer, da sestavi domovinski kataster. Besedilo je slovensko in mažarsko. Slovenski tekst je tako nesramno zavrt, da bi se ga sramoval tudi avstr. šimel. Zakaj ni tekst v prekmurščini? Mislimo pa, da je v Soboti več ko en človek, ki zna slovenski; zakaj niso nikogar pozvali, da popravi tako neslovenščino? Kaj bi rekli Mažari, da jim kdo servira take sramotne akte? Slovenščina na teh polah, ki naj veljajo desetletja za uradne dokumente, je naravnost izživalna. Pristojne oblasti naj smatrajo, da jim je dolžnost, da preprečijo take sramotne akte naše materinščine. Zavedni Slovenci pa bodo take »radikalne« cvetke vrnili neizpolnjene.

Murska Sobota. Predsednik demokratske stranke je g. dr. Škerlak, odvetnik in domačin. G. dr. Škerlak je zaveden prekmurški Slovenec in je tak tudi vsikdar bil. Zato se čudimo, da se ne pridruži domači politični organizaciji. Brez dvoma so imeli demokratje srečno roko, ko so si pridobili domačina, ki je značajan in v narodnem oziru neoporočen. Ne vemo pa, če mu bodo demokratje dovolj hvaležni, ko jim poseja svoje ime. Zdi se nam celo, da so svojčas ravno nekateri iz naprednih, čeprav ne iz demokratskih vrst, širili opravljive vesti o g. dr. Škerlaku, kakor da bi bil on za mažarske sovjetske dobe tudi komunist ali celo član kakega sovjeta. In pripovedovali so še mnogo več takega. G. dr. Škerlak — predsednik jugoslovanske DS: nekoga bo še glava bolela.

V Kostanjevici se je vršil v nedeljo dne 23. t. m. občni zbor Okrajne kmetijske zveze za kostanjeviški in krški sodni okraj. Udeležili so se zastopniki vseh občin. Poročal je o političnem položaju namesto zaposlenega poslanca Sušnika tajnik SLS. Odbor je izvoljen isti kakor lansko leto. Na zborovanju se je še posebno poudarjalo, naj bi merodajni faktorji storili, kar je mogoče, da strahovita vinska kriza ne uniči naših vinorodnih krajev. Pokazalo se je tudi jaso, da demagoški huj-skači, naj bi prišli iz Zagreba ali iz Ljubljane.

Zadoščenje odličnemu naprednjaku.

Pod gorenjim naslovom je priobčilo »Jutro« z dne 22. t. m. obširno poročilo o kazenski razpravi, ki se je vršila pri okrožnem sodišču v Novem mestu dne 21. t. m. zoper znanega žužemberškega notarja Antona Carlja radi pregreške po § 104. s. k. z. Poročilo v »Jutru« je tako tendenciozno in pristransko zavito, da je resnici in pravici na ljubo treba kratkega pojasnila.

Spomladi leta 1922. je vložil notar Carli pri sodišču v Žužemberku tožbo zoper Franceta Fabjana, posestnika na Dvoru, ker se je baje izrazil o njem: »Če boste notarja poslušali, boste daleč prišli; notar ljudi zapeljuje in laže.« Tekom pravde je Fabjan nastopil za ravnokar navedene besede dokaz resnice in je v ta namen predložil sodišču zelo obširno dokazno gradivo.

Dne 19. aprila 1923. je bil na predlog Fabjanovega zagovornika zaslišan pri sodišču v Višnji gori kot priča tudi žužemberški dekan Karel Gnidovec, ki je med drugim izpovedal, da ga je notar Carli zaradi neke njegove pridige z dne 8. decembra 1918. ovadil na državno pravdnitstvo, na narodno vladu in pri škofijskem ordinariatu. Dekan Gnidovec je tedaj kot priča tudi izrečno razložil, iz katerih razlogov je prepričan o tem, da je to ovadbo napravil proti njemu ravno notar Carli. Še predno je bil namreč zaslišan od sodišča radi dotične pridige, je bil opozorjen po raznih osebah, da je šel ono jutro takoj po oni pridigi sodnik Küssel radi one pridige k notarju Carliju in od notarja zahteval, da mora radi dotične pridige proti dekanu Gnidovcu, ki je bil tedaj še župni upravitelj, nastopiti in da sta nato skupaj napravila na državno pravdnitstvo ovadbo. Da je napravil Carli enako ovadbo tudi na narodno vladu, o tem pa je povedal dekanu Gnidovcu Feliks Ponikvar, ki je dekanu Gnidovcu obenem povedal, da mu je notar Carli dal dotično ovadbo sam v svoji pisarni čitati; da pa je Carli napravil ovadbo tudi na knezoškofijski ordinarijat, kamor je dosepla zoper Gnidovca najprej brzogovna in potem še obširna pismena ovadba, podpisana od notarja Carlja.

Notar Carli, ki pri razpravi dne 19. aprila 1923 ni zoper izpovedal dekana Gnidovca z nobeno besedo ugovorjal, dasiravno je bil med njegovim zasliševanjem ves čas navzoč in še s strani sodnika izrečno pozvan, da se na izpovedbo dekana Gnidovca izjavi, pa je kakih 6 tednov pozneje prišel naenkrat z obdolžitvijo, da je dekan Gnidovec krivo pričal. Radi tega očitka je dekan Gnidovec dvignil zoper notarja Carlja zasebno obtožbo, ki si jo je pa osvojilo državno pravdnitstvo in dvignilo radi tega očitka zoper notarja Carlja obtožbo radi žaljenja priče v smislu § 104. s. k. z.

Pri razpravi 21. t. m. je bil zaslišan kot priča sodnik Küssel. Ta je izrečno potrdil, da se je šel radi dotične pridige posvetovati k notarju Carliju, kaj naj bi se zoper takratnega župnega upravitelja Gnidovca ukrenilo, oziro-

ne, ne bodo našli tal med ljudstvom, ki zna dobro ločiti, kaj je prazna beseda in kaj resno delo.

Pri nas je vse mogoče. Pri Sv. Jerneju nad Muto, kakih 200 korakov od avstrijske meje, ima avstrijski državljani Franc Krainberger, ki ne zna slovenski in je tudi drugače le avstrijsko orijentiran, gostilno. V tej gostilni so avstrijski orožniki ob vsakem času, kakor bi bila njihova kasarna. Da ne pridejo zastoj čez mejo, ve vsakdo. — Sin imenovanega gostilničarja Peter Krainberger je tudi avstrijski državljani, strasten Nemec, kakor njegov oče, pa ima v isti hiši tobačno trafiklo. Ker je predvojni invalid, dobiva proteze za nogo iz Ljubljane, toraj od naše države. — Na Muti ob Dravi je ravnatelj železarne avstrijski državljani Endl obenem tudi zapriseženi ribolovski paznik. Kot javni organ sme inozemec naše ribiče vsak čas kontrolirati, ako upravičeno lovijo ribe. — Kaj takega je seveda le v naši državi mogoče.

Št. Vid nad Ljubljano. Pred kratkim se je vršila v tukajšnji zvonarji zelo redka slovenska. Ravnatelj závoda sv. Stanislava velečast gospod profesor dr. Koritnik je ob asistenci 6 gg. duhovnikov blagoslovil nove zvonove, namenjene na Hrvaško. Slavnosti je prisostvovalo mnogobrojno občinstvo, ki se je divilo nad dovršenimi izdelki zvonarske umetnosti. Prejšnjo nedeljo so napravili obisk v zvonarno učenci tukajšnje obrtne nadaljevalne šole pod vodstvom svojih gg. učiteljev. Obrtni vajenci se niso mogli dosti načuditi vsem obsežnim tehničnim napravam, ki so se v tako kratkem času izvršile skoraj neopazeno v šentviški zvonarni ter isti dali sloves velike moderne tovarne, ki že danes zaposluje lepo število brezposelnih delavcev in pretežno večino šentviških obrtnikov vseh strok. Vse kaže, da je tehnično vodstvo tovarne v zelo srečnih rokah izkušene livarskega mojstva g. Blazine, ki zna dati zvonovom izrazito elegantno obliko z najmodernejšimi in značilnimi okraski, ki se na svetli srebrni barvi tako lepo podajo, pred vsem pa čist, srebrn zvok, poln miline in blaženstva. Nevoščljivci in klevetači so skušali oklevetati, kakor vsako dobro reč, tudi to podjetje, češ da stoji pred konkurzom. Mi pošteti šentviščani pa, ki pozdravljamo vsak napredek domačih podjetij, želimo zvonarni vedno takega zaupanja, kakor ga vživa danes.

ma ali naj se kaj ukrene ali ne. Kaj sta se tedaj med seboj domenila, ali če sta se sploh kaj dogovorila, nato se priča sodnik Küssel sedaj več ne spominja, oziroma je izjavil, da tega več ne ve. Pač pa je Küssel nadalje potrdil, da je radi dotične pridige pisal pismo državnemu pravdniku v Novem mestu, nakar je dobil od državnega pravdnitstva nalog, naj se izvrše poizvedbe. Iz izpovedbe Küsslove, bi torej sledilo, da je ovadbo dejanski napisal sodnik Küssel, to pa šele potem, ko se je z notarjem Carljem posvetoval o tem, kaj naj se zoper župnega upravitelja Gnidovca radi one pridige ukrene.

Ta dejanski stan, ki točno odgovarja vsebini sodnega akta, bo pač zadoščal vsakomur, ki hoče zadevo presoditi nepristransko, da si ustvari o »Jutrovem« poročilu jasno sodbo. Dostavljeno bode le še, da sodišče Carlja tudi ni oprostilo iz razloga, da bi bil dokazal dekanu Gnidovcu krivo prisego ali krivo pričevanje, marveč le iz formalnega razloga, ker je bila obtožnica netočno formulirana.

Navadna infamija pa je, ako poroča »Jutro« o moralni justifikaciji dekana Gnidovca. Da pa bodo spoznali ožji prijatelji tega »odličnega naprednjaka«, s kom imajo opravila, naj objavimo to-le:

Notar Carli je izvršil pri okrajnem sodišču v Žužemberku kot sodni komisar zapuščinsko razpravo A 76/22. Čista zapuščina se je ocenila na 12.813 K. Sodišče je odmerilo stroške notarja Carlja kot sodnega komisarja na 282.50 Din. Te stroške je plačala sestra glavnega dediča dne 6. novembra 1922. S tem sodno komisarske, ki jih je sestra že plačala, za vse delo, ki ga je imel s to zapuščinsko zadevo in ni bil upravičen za to delo od kogarkoli terjati niti vinarja več. Kljub temu je pisal dne 21. novembra 1922 glavnemu dediču Damjanu Hribarju v Ameriko pismo, ki se glasi dobesedno:

»Kakor Vam je znano, je dne 26. junija letoš umrla Vaša mati Franciška Hribar, ki je lastnica nerazdelne polovice domačije na Velj. Globokem št. 5, med tem, ko ste Vi lastnik nerazdelne posestne polovice. Za dediča je imenovala Vas in je sedaj vse, domače imetje združeno v Vaši osebi kot lastnika. Bratu Jožetu, ki biva tudi v Ameriki in kolega biva-lišče Vam je brezdomno znano, je volila 2000 kron, sestri Franciški, ki posestvo upravlja, pa 8400 K, eno kravo, enega junca in več drugih stvari v naturi. Bratu določeno volilo pa niti ne dosega njegovega nujnega deleža, ki znaša 2135 K 50 v in bo treba znesek 135 K 50 v določiti in cel znesek položiti v sodno hrambo. Treba bo tudi plačati sodno komisarske in zapuščinske pristojbine, kakor tudi stroške, narasle za konečno ureditev zapuščine. Glede dednih in realnih ter drugih zahtevkov Vaše sestre Franciške, bodeta svojčas medsebojno obračunala. Gorenjih okroglo 2136 ali 534 dinarjev dajte bratu Jožetu v Ameriki sami izplačati in meni vpslati tozadevno njegovo pobotnico, da jo sodišču predložim. Za stroške sodno komisarske, ki jih je sestra že plačala, in za dalje narasle stroške za konečno ureditev zapuščine dajte nakazati na moje roke znesek

248 dolarjev (po tedanjem kurzu bi to znašalo okrog 100.000 kron, a zapuščina je bila cenjena na 12.813 K), s čimur bodo pokrili vsi stroški, izjemni prenosnih in realnih pristojbin. Te pristojbine ne bodo znašale mnogo, ker se je posestvo v primeri s stanjem valute silno nizko cenilo. Izplačilo bratu Jožetu in nakazanje denarja na moje roke daje izvršiti najpoznejše tekem dveh mesecev, da se more nato izvršiti prepis na Vas in da tako postanete lastnik celega, sicer neobremenjenega posestva. — Spoštovanjem in pozdravom Carli s. r. c.

Radovedni smo, kaj poretč k takemu notarskemu poslovanju notarska zbornica. Sicer pa utegne to pismo zanimati tudi državno pravdnistvo. Kdor ima maslo na glavi, naj ne sili na sonce! Gospodom okrog »Jutra« pa čestitamo k tako »odličnemu naprednjaku«

Dnevne novice.

— Ena lastavica ne naredi pomladi, je stara prislovica. Če pa jih zapazimo veselo tropo, kot smo jih opazili včeraj, je že pomemben znak, da se je narava naspala in spočila in stopa zopet v novo življenje.

— Revizija inozemskih delavcev. Po naredbi g. ministra za socialno politiko št. 147, bo tukajšnja oblastna inspekcija dela napravila revizijo inozemskih delavcev, zaposlenih na teritoriji te inspekcije. V to svrhu se pozivajo vsa podjetja brez razlike strok oziroma kategorij, da najkasneje do 1. aprila t. l. vpošljejo Oblastni inspekciji dela v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 9, seznam vseh inozemcev (inozemk), ki jih podjetje zaposluje. Seznam je poslati v treh enakih izvodih, ki ima vsebovati: 1. ime in priimek, 2. rojstno leto in kraj, 3. dan nastopa službe, 4. katera oblast je izdala dovoljenje za bivanje oziroma za zaposlenje, ter na kateri rok, 5. kakšno delo opravlja (poklic), 6. državljanstvo in narodnost. V podjetjih, ki bi se ugotovilo po 1. aprila t. l., da zaposluje inozemce, ne da bi za to imeli dovoljenje od ministrstva za socialno politiko oziroma da se z dovoljenjem ministrstva dani pogoji za doličnega delavca ne izvršujejo, se bo podjetje kaznovalo radi kršenja § 103 zakona o zaščiti delavcev po § 123, toč. 10 cit. zakona na globo 3000 dinarjev, za doličnega inozemca se bo zaposlenje nadalje prepovedalo ter izročilo polit. oblasti v izvršenje. Oblastna inspekcija dela v Ljubljani. Šef: ing. Drag. Domainko s. r.

— Generalni konzul v Južni Ameriki na potu v domovino. Iz Buenos Airesa poročajo, da je 22. m. m. odpotoval v Jugoslavijo tamkajšnji generalni konzul Ivo Grisogono. G. Grisogono je predvsem namenjen v Beograd, da poroča vladi, na kakšen način bi se dalo najuspešneje urediti naše zastopstvo v južno-ameriških republikah.

— Kongres hišnih posestnikov v Beogradu. Kakor že znano, vrši se od 28. do 30. marca 1924 v Beogradu kongres hišnih posestnikov iz cele Jugoslavije, na katerem se bo razpravljalo o ustanovitvi lastnega denarnega zavoda, zavarovalnice, skupnega glasila, o stanovanjskem vpripravljanju, zlasti o odpravi vseh omejitev pri razpolaganju stanovanj, o agrarni reformi ter drugih važnih stanovanjskih zadevah. Da bo na tem kongresu, ki mu bo predsedoval predsednik hišnih posestnikov v Beogradu g. Miljutin Marković, predsednik državnega sveta, zastopnih tudi častno število hišnih posestnikov iz Slovenije, prosi Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov zlasti gg. trgovce, obrtnike in druge posestnike, kateri bi imeli v navedenih dnevih še druge posle v Beogradu, da se pridružijo našim zastopnikom. Odhod iz Ljubljane v četrtek 27. t. m. ob 17 z brzovlakom. Če mogoče, naj bi se dotičniki poprej oglašili v naši društveni pisarni Sodna ulica št. 4.

— Napredovanja rezervnih častnikov. (Dajlj.) Za rezervne kapitane II. razreda so imenovani rezervni poročniki: Josip J. Božič, Emil F. Vodopivec, Dragotin M. Romih, dr. Fran I. Vončina, dr. Fran J. Šturm, Anton J. Kajfež, Rajmund A. Sone, dr. Franc I. Ogrin, Gustav J. Štrajner, Aleksander M. Rajher, dr. Karol F. Capuder, Milan A. Sterlekar, Franc F. Borštnar, Miroslav J. Auš, Franc B. Dugan, Ivan M. Krmpotič, dr. Maks A. Obersne, Dragotin Lj. Ribnik, dr. Hinko Šrajner, Ljudevit T. Klopčič, Egidij I. Čeh, dr. Franc Kotnik, Milan S. Binder, Marko I. Bajuk, dr. Milan V. Korun, dr. Franc F. Rostohar, Josip V. Horvat, dr. Vladimir M. Kreč, Franc B. Čop, dr. Josip I. Sajočev, dr. Ivan J. Grašič, Josip J. Zidanšek, Franc F. Bratoš, dr. Franc F. Suhadolnik, Ivan A. Slavec, Franc F. Zupančič, Anton Zvonimir P. Bernot, Oto F. Grebene, Gregor V. Hercel, Franc F. Sečnik, Janko J. Braček, Krste J. Pertot, Ivan F. Suhadolnik, Gustav A. Puš, Joško B. Malenšek, dr. Ivan S. Kozina, Franc F. Malasek, Valentin I. Eržen, Ivan J. Držič, Adalbert K. Pucnik, Franc J. Rožman, dr. Milan I. Subić, Pavel Gj. Lesjak, Fran F. Novak, Vilko A. Plaskan, Zvonimir D. Majer, Dr. Dragotin F. Furlan, dr. Rudolf M. Mole, dr. Ivan M. Ples, dr. Martin M. Malnerič, Edmund M. Bevc, Ivan J. Zagar, Ivan J. Gederer, Oskar F. Grisogono, dr. Josip J. Grablovič, Fr. F. Lavrič, Aleksander A. Cimerman, Franc J. Klobučar, Dragotin J. Horvat, Srečko S. Magolič, dr. Marij I. Dobrila, Ivan Frič, Anton A. Sodnik, Ander L. Knaiser, Franc M. Mastnak, Arnoš M. Brilej, Rudolf I. Est, dr. Ivan J. Kavčič, Albert F. Vedernjak, Stanko P. Masič, Viljem M. Muc, Ivan S. Kolander, Josip P. Dolinar, Franc A. Devetak, dr. Riko E. Fuks,

Rupert E. Brovet, Valentin L. Oblak, Nikolaj A. Štritol, Oton S. Polak, dr. Roman F. Ravnikar, Ivan I. Subić, Vladimir A. Suša, Avgust F. Sedej, Alojzij M. Mikel, Mirko F. Krobat, Joža P. Bohinjc, Josip J. Valenčič, Vinko Cajnko, Dragotin A. Bošnjak, Franc F. Skaza, Josip A. Poljak, Josip F. Kavčič.

— Umor. Na Brdu pri Kamniku so 22. t. m. našli mrtvo neznanjo ženo. Vsi znaki kažejo, da je postala žrtev roparskega umora. Žena ima več smrtnih udarcev na glavi, ki so tako silni, da je morala izgubiti že po prvem udarcu zavest. Žena je baje doma iz Litije. — Storilcu so na sledu.

— Odpust Rusov iz državne službe v Bosni. Doslej je oblast v Bosni reducirala zgolj domače ljudi. Te dni je pa došel iz Belgrada ukaz, da naj se odpuste iz službe vsi Rusi, ki služijo na ozemlju sarajevske županjske oblasti. Prizadetih je približno 40 Rusov.

— Nova postaja na progi Zagreb—Sušak. Na progi Zagreb—Sušak se s 30. t. m. med postajami Generalski Stol in Gornje Dobrave otvori nova postaja pod imenom »Donje Dobrave«. Na tej postaji se bodo ustavljali vsi potniški vlaki približno eno minuto.

— Petronijevićev spor s pravoslavno cerkvijo. Vseučiliški profesor dr. Branislav Petronijević je imel nedavno na belgrajski ljudski univerzi več predavanj o razvojni teoriji, v katerih je dokazoval postanek človeka iz ribe. Vseled tega je vložila »Hrišćanska zajednica mladih ljudi« proti Petronijeviću obtožbo, da slabo vzgaja mladino, ker s svojimi predavanji ne stremi za povzdigo vere in morale. Podobno obtožbo je poslalo na ministrstvo za vero in prosveto pravoslavno »Svestničko udruženje« in končno »Ženski hrišćanski pokret«. Kakor poroča »Vreme«, je pravoslavna duhovščina nad nastopom prof. dr. Petronijevića tembolj presenečena, ker je le-ta doslej vedno kazal izredno vdanost do vere in cerkve, je veliko občeval v svečeniških krogih, bil zvest sotrudnik cerkvenih časopisov in šel v svojem konservativizmu in formalizmu celo tako daleč, da se je zgražal nad duhovniki, ki si strižejo lase in prirezujejo brke.

— Splitski občinski svet v novem Občinskem domu. Splitska občina si je uredila nov Občinski dom v zgradbi Martinja-Marchijeva zavoda, ki jo je v to svrhu primerno preuredila in razširila. V zgradbi so našli me-

sto vsi mestni uradi in krasna, prostrana občinska posvetovalnica. Dne 20. t. m. se je vršila prva seja občinskega sveta v novi dvorani, ki je imela primerno slovesen potek. Otvoritveni govor je imel načelnik dr. Ivo Tartaglia. Svet. Mangier se je spomnil zgodovinskega dogodka v stari splitski mestni posvetovalnici, ko je avstrijska oblast l. 1912. razgnala občinski svet radi njegove rodoljubnosti. V nadaljnjem je obč. svet sklenil sožalnice povodom Wilsonove smrti ter obžalovanje nad izgubo Reke. Potem je občinski svet soglasno odobril pogodbo »Splitsko električno družbo z o. z.«. V tej družbi, ki bo izkoriščala električne sile z Dugočrata, so: Splitska mestna občina, Anonimno društvo za cement v Splitu, Anonimno društvo za izkoriščanje vodnih sil v Trstu ter splitska električna podjetja. Osnovna glavica znaša 20 milijonov dinarjev, k čemur prispeva splitska mestna občina 12.400.000 Din ali 62 odstotkov. Za občinske oddelke in podjetja bo električna energija za 40 odstotkov cenejša, za šole in javne ustanove za 20 odstotkov, za pogon 15 odstotkov. Dalje je občinski svet sklenil zgradbo modernega, a ne razkošnega kopališča v Bačvicah ter se takoj razpiše natečaj za skice. Potem je strokovnjak v prirodnih znanostih prof. Girometti podal obširno poročilo o ustanovitvi prirodoslovnega muzeja. Obč. svet je Giromettijev program osvojil in sklenil, da se muzej ustanovi in namesti v novem Občinskem domu. Istotako je občinski svet sklenil, da se osnuje mestni meteorološki observatorij in vodstvo poveri strokovnjaku prof. Marchiju. Opazovalnica se zgradi na prvem vrhu Marjana. Končno je obč. svet odobril letne račune Mestne hranilnice za l. 1923. in delo hranilnične mestne pekarnice, ki proizvaja dnevno 10 met. stotov kruha. Mestna pekarna je dvignila kakovost kruha, cene kruhu pa potisnila nizdol, tako da ima sedaj Split malone najcenejši kruh v državi.

— Ženska kot četaški vodja. Belgrajsko »Podno« prinaša sliko Jelene Saulić, ki je začasa avstrijsko-nemške okupacije tri leta stala na čelu četaškega oddelka in vodila proti sovražnikom neizprosno boj. Umrli je 21. marca 1921 v Plevlju.

— Slovenjebistriška podružnica SPD ima svoj občni zbor v soboto 29. t. m. ob pol osmih zvečer v hotelu Beograd v Slov. Bistrici z običajnim dnevnim redom.

dem drugega, posebno sedaj, ko jim grozi s precej visokimi davki, kakor da prodajo kar imajo, se izselijo v Jugoslavijo, Ameriko, ali pa v Egipt.

Zato mislim, da bi bila predvsem naloga naših narodno-obrambenih društev, da bi s svojimi intervencijami zabranila prehod naše lastnine v tujo last in bi predvsem podpirala gospodarske ustanove. Edino uspešno proti potujčevanju je in ostane vedno — le gospodarstvo.

p Fašisti na slovenskem volivnem shodu v Sežani. Za minolo nedeljo popoldne je bil v Sežani napovedan slovenski volivni shod. Sežana je velevažna postojanka tako za Slovence kakor za Italijane. To dejstvo se je očito pokazalo tudi na nedeljskem shodu, na katerega so prišli poleg 300 domačinov tudi fašisti s tajnikom pokrajinske fašistovske zveze prof. Masijem in slovenskima fašistoma Peternelom in Bandljem. Shod je otvoril dr. Slavik, nakar je imel obširen govor dr. Wilfan. Za Wilfanom je dobil besedo odpadnik Peternel, ki je pljuval v svojo rodno skledo, kolikor je le mogel. Rekel je, da slovenski nacionalizem ni enakovreden italijanskemu. Od volitev bodo imeli Slovenci samo tedaj korist, ako ne bodo volili ljudi, kakor so sami, ampak ljudi, ki so nad njimi. Končno je izjavil, da so slovenski fašisti za asimilacijo. Za Peternelom se je oglašil njegov vredni drug Bandelj. On je očital slovenskim poslancem, da so bili v prejšnjem parlamentu vedno proti vladi in državi, zato ne bodo imeli zaupanja in ne bodo mogli ničesar doseči. Izdajicima je odgovarjal dr. Wilfan. Za njim je zahteval besede tajnik fašistovske zveze prof. Masi in jo seveda tudi dobil. Domači ljudje pa so začeli odhajati; tedaj je fašistična godba zaigrala »Giovinezza« in navzoči fašisti so začeli himno peti. Ko je godba utihnila, je začel prof. Masi govoriti. Očital je slovenskim voditeljem neiskreno, tihotapsko politiko. Rekel je, da bi razumel dr. Wilfana, če bi rekel, da je komunist, republikanec ali fašist, tako pa da mu odreka spoštovanje. Dr. Wilfan je ponovno prosil za besedo, a Masi je zahteval, naj govori italijansko, češ, da so slovenski zborovalci itak že večinoma odšli. Dr. Wilfan je odklonil. Med prerekanjem je godba znova zaigrala fašistovsko himno, fašisti so peli, a dr. Slavik je shod zaključil. — Volivna idila se torej na Tržaškem že nevarno krha.

p Volivni shodi v Istri. Istrski kandidat dr. Brajša je imel na praznik sv. Jožefa tri lepe volivne shode: pri Sv. Ivanu in Pavlu (na pazinskem polju), v Bernu in Trvižu. Posebno veličasten je bil shod pri Sv. Ivanu in Pavlu, na katerega je došlo nad 800 kmetov. Vsi trije shodi so potekali popolnoma mirno. — Sicer pa italijanska agitacija tudi v Istri nikakor ne miruje. Okolu slovenskega ljudstva pridno hodijo italijanski agitatorji in skušajo vplivati na volivce z raznimi obljubami in zavijani. Tudi javne volivne shode prire-

jajo fašisti po slovanskih krajih. Slovanski narodni činitelji imajo dovolj posla, da nasprotne spletke sproti razkrinkavajo.

p »Lavoratore« zopet izhaja. V Trstu je začel kot tednik zopet izhajati bivši komunistični dnevnik »Lavoratore«, ki ga je bila vlada svoj čas prepovedala.

Koroške novice.

k Novi zakon o šolskem nadzorstvu. Koroški deželni zbor je te dni znova razpravljaj zakon o šolskem nadzorstvu, ki ga je bil sklenil že l. 1923., a ga je bila zvezna vlada vsled ugovorov cerkvene oblasti, ki bi izgubila po njem v šolskem nadzorstvu vse svoje zastopnike, zavrnila. Spremenjeni zakon, kakor ga je sedaj sklenil deželni zbor, določa, da morajo biti v okrajnem šolskem svetu 3 učitelji, 4 druge člane pa voli takozvana županska konferenca, h kateri imajo dostop tudi močne politične stranke, ki niso zastopane po županih, da volijo in stavijo svoje predloge. Enako se sestavijo mestni šol. sveti. Deželni šol. svet bo sestojal iz deželnega glavarja ali enega namestnikov, dveh članov deželne vlade, šest deželnih poslancev, sedem učiteljev, enega občinskega odbornika celovškega občinskega odbora in iz drugih dosedanjih zastopnikov. V razpravi je slovenski poslanec dr. Petek povdarjal, da se zakon premalo ozira na šolovzdržujoče faktorje, ki imajo nad šolo največji interes. Po novem zakonu je Slovence odvzeta možnost zastopstva v okrajnih in deželnem šolskem svetu. Ako bi bili zastopani šolovzdržujoči, bi dobili tudi Slovenci svoje zastopnike. Potrebno je z ozirom na mirno in pravično rešitev šolskega vprašanja, da dobe Slovenci v deželnem šolskem svetu svoje zastopnike. Poročevalec je odgovarjal, da ne more zato, ker je Slovencev tako — malo, da pa imajo možnost zastopstva pri županski konferenci in potom zastopnika utrakvističnih šol. Slovenska poslanca se z odgovorom nista strinjala ter odgovarjala z medkljici, nato pa zapustila dvorano.

Štajerske novice.

š Dramatični odsek »Krekove mladine« v Celju ponovi danes tretjič igro »Miklova Zala« v Narodnem domu ob štirih popoldne.

š Nesreča ali zločin. Svoječasno smo poročali, da so že delj časa pogrešali posestnika Ivana Napasta iz Stražgonje. Sumili so že takrat, da so moža, ki je imel pri sebi precej denarja, pobili in zakopali Rusi, ki so zaposleni pri zgradbi železnice Pragersko—Medvedec. Pred dvema dnevi pa so našli pogrešanca v jami opekarne Steinklauberjeve. Potegnili so ga iz ilovnate umazane vode v precej globokem jarku. Če se je mož sam ponesrečil ali če je bil res umorjen in oropan, tega komisija do sedaj še ni ugotovila.

š Prijeta tatova. Mariborska policija je zasačila dva nevarna tatova in vlomilca, ki sta izvršila v mestu in bližnji okolici že več predrznih vlovov in tatvin. Velik del ukradenega blaga so našli pri nekem Kovačiču na Meljski cesti, o katerem pa se še ne ve, v kaki zvezi je bil z aretiranimi Jožetom Likovcem in Nikolajem Petakom.

Ljubljanske novice.

Ij Glede preskrbe mesta Ljubljane z električnim tokom je v udruženju inženjerjev in arhitektov v »Unionu« dne 24. marca predaval občinski svetnik prof. dr. Milan Vidmar. Izjavil se je odločno proti načrtu, da se nakupi vodna sila v Medvodah, ker bi to ne bilo rentabilno. Pripominjamo samo, da je prvi zavzel stvarno stališče proti temu načrtu klub kat. akademiknega starešinstva, kjer se je o tem vršila večkratna debata in dokazala nerentabilnost tega zamisla.

Ij Izkomplimentirani brat Ravnihar. 20. marca t. l. je dr. Ravnihar, ki je vodja narodno-napredne stranke, kot starosta »Jugoslovanskega sokolskega saveza« odstopil. Kajti »Jutro«, »Narod« in »Orjuna«, torej celokupni »svobodomisleni« tabor, je uprizoril proti njemu divjo gonjo. 23. t. m. se je vršila glavna skupščina JSS, na kateri se je obglavljenje brata Ravniharja izvršilo z vsemi uljudnostmi kitajskega obrednika. Brat Gangl je najprej poudaril, da je »sokolstvo v naši domovini edina institucija, kjer se lahko udeležuje vsak v službi naroda in domovine«, nakar je skupščina enoglasno sprejela resolucijo, v kateri ugotavlja, »da se od nekaterih strani vsiljuje sokolstvu politika«, kar pa »delegati odklanjajo ter starešinstvo pozivajo, da stoji pazno na straži za obrambo sokolskih načel, ki se ne morejo v nobenem slučaju izriniti v nobene politične svrhe«. Tako je torej jagnje ostalo celo. Treba pa je bilo še potolažiti volka. In tako je brat Ravnihar moral vstati in izjaviti, da vztraja na demisiji, da bi »njegova oseba ne motila kakorkoli napredka sokolske ideje«. Vsi bratje so nato to gorko obžalovali, bratu Ravniharju zaklicali trikratni Zdravo! ter nato izvolili drugega starosta, brata Gangla. Stvar, se mora reči, je bila imenitno inscenirana, JSS pa je pokazal, da zna svojo popolno odvisnost od demokratske politike le maskirati — verjame mu seveda nobeden.

Ij Umrli je včeraj popoldne g. Frano Škof, gostilničar in hišni posestnik in delovodja tobačne tovarne v p. Pogreb bo v sredo popoldne iz hiše žalosti Rečna ulica št. 8. Blag mu snomil!

Ij Belokranjske pisanice, eden najlepših proizvodov narodno-umetniške obrti so se pojavile v izložbi na Dunajski cesti. Primerjaje te izdelke s prejšnjimi, moramo konstatirati lep napredek. Prodajale se bodo po več trgovinah.

Ij Najdeno dete. Dne 23. marca okoli polnoči je našel delavec Leopold Hafner, ki stanuje v Ljubljani na Poljski cesti št. 1, na klopi sosedove hiše otroka, ki se je jokal. Uvidel je takoj, da je dete namenoma izpostavljenost, in je nesel otroka, ki je še le par mesecev star in moškega spola, na stražnico v Moste. Hafner je poklical tudi Marijo Jerančičevo iz iste hiše, ki pa ni o otroku ničesar vedela. Čula je tudi ona otroški jok, mislila pa je, da se joče kak otrok v sosesčini. Dete je bilo oblečeno v 2 srjaci in sicer je bila zgornja bela z zelenimi okraski, spodnja pa iz bele pavole. Zavrt je bil otrok in sivo oedejo in v par mesecih star in moškega spola, na stražnico v Moste. Hafner je poklical tudi Marijo Jerančičevo iz iste hiše, ki pa ni o otroku ničesar vedela. Čula je tudi ona otroški jok, mislila pa je, da se joče kak otrok v sosesčini. Dete je bilo oblečeno v 2 srjaci in sicer je bila zgornja bela z zelenimi okraski, spodnja pa iz bele pavole. Zavrt je bil otrok in sivo oedejo in v par mesecih star in moškega spola, na stražnico v Moste.

Ij Sam ga je poiskal. Lastniku gugalnice v Lattemanovem drevoredu Francetu Gajšku je ukradel neki nepravilno 18 suhih zajčjih kožic in dva medena bobna v skupni vrednosti 860 Din. Mož je takoj osumil brezposelnega delavca Viktorja Kocjančiča iz Dobrunj. In res ga je pričakal pred pošto, kjer ga je pograbil in odpeljal na policijo.

Ij Vlom pri fotografiji Rovška. O tem praznem vlovu nam povčajo tele podrobnosti: Ugotovljeno je, da so navrtali vlomilci blagajno na 2 mestih in na ta način polomili mehnične zapake. V blagajni slučajno ni bilo denarja, pač pa so odnesli vlomilci 6 dragih objektov, srebrno medicinsko tehtnico, dve srebrni uri in pa nekaj fotografirskih potrebščin. Odšli so vlomilci čez dvorišni zid in so skrili večji del ukradenih predmetov na sosednem Kornovem vrtu. Leče od objektivov so skrili pod prstene lončice v cvetličnjaku. Tam so našli tudi razno vlomilsko orodje. Vse to znači, da so bili vlomilci o razmerah v hiši prav dobro poučeni, in pa, da so se na fotografske predmete prav strokovnjaški spoznali in so odnesli le najboljše stvari, okvire in druge pritlikline pa so razbili. Za vse to delo so potrebovali najmanj poldrugo do dve uri. Kljub temu, da je dobila policija več predmetov in jih vrnila lastniku, ima Rovšek na pokvarjeni blagajni in ukradenih predmetih še vedno preko 6000 Din škode.

Ij Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vloženih na policiji 11 ovadb in sicer 1 radi izpostavljenja otroka, 1 radi tatvine, 1 radi lahke telesne poškodbe, 3 radi pasjega kontumaca, 1 pasjega ugriza, 1 radi kaljenja nočnega miru, 2 radi prestopka cesno policijskega reda in 1 radi prekrščenja policijske ure.

V Križankah je danes zvečer ob šestih gred podnočne Moške in mladeniške Marijine družbe. Po govoru darovanje za družbeni bolniško-podporni sklad.

Prpriave za letošnje svetovno Olimpijado.

Srečolov. Olimpijade v Parizu se udeležijo tudi skupina telovadcev in športnikov iz Jugoslavije. Posebni državni olimpijski odbor v Zagrebu vrši vse tozadevne priprave. Prvenci telovadnih organizacij in športnih oddelkov žilavo trenirajo. Da prekorači finančne težkoče, je olimpijski odbor priredil posebno loterijo. Vsaka srečka stane 10 Din. Največji dobiček znaša 10.000 Din, vsi dobitki skupaj pa 50.000 Din.

Jugoslovanska Orlovska Zveza kot članica olimpijskega odbora priporoča svojim odsekom in krožkom, dalje društvom, zavodom ter sploh vsem prijateljem naše telovadbe, da prav pridno se-

gajo po teh olimpijskih srečkah. Naročajo se pri Društveni nabavni zadrugi, Ljudski dom, Ljubljana. Zrebanje bo že meseca junija.

Orlovska akademija. 13. april je določen kot olimpijski dan, dan propagande, zbiranja in tekem. V Ljubljani se bo vršila orlovska prireditev na predvečer olimpijskega dne v soboto, dne 12. aprila. Na sporedu akademije, ki se bo vršila ob 8.

Gospodarstvo.

Dr. I. B.:

Zamenjava naložb primorskim zadrugam.

»Dolga in trnjeva je bila pot, ki jo je prehodilo vprašanje izmenjave zadrugnega denarja.« (»Goriška Straza« 11./II. 1924.)

Ob priliki italijansko-jugoslovanskega dogovora v Rimu, ki sicer pomenja grenko čašo za naš narod, je vendar v to gorjupo čašo kanila tudi sladka kaplja. Po dolgih prošnjah in po trnjevih potih se je naposled za naše primorske zadruge dosegla izmenjava njihovih naložb v Jugoslaviji v lire.

Katere naložbe zadene zamenjava? Naložbe primorskih zadrug, ki jih imajo te zadruge, v pretežni večini hranilnice in posojilnice, pri zadrugnih zvezah v Jugoslaviji, največ pri treh zadrugnih zvezah v Sloveniji: pri Zadrugi zvezi v Ljubljani, Zadrugi v Celju ter Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani. Te tri zadruge so imele namreč v Primorju večje število v članjenih zadrug.

Kot članice navedenih zadrugnih zvez so primorske zadruge, zlasti hranilnice in posojilnice po določbah svojih pravil nalagale odvisni denar pri svojih zvezah tako, da so ob zlomu Avstrije imele po svojih zvezah sledeče naložbe:

1. pri Zadrugi zvezi v Ljubljani K 16.449.565
2. pri Zadrugi zvezi v Celju „ 1.817.356
3. pri Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani „ 997.647

skupaj K 19.264.568

Poleg tega so imele primorske zadruge nekaj naložb tudi pri drugih zadrugnih in nezadrugnih denarnih zavodih, tako n. pr. pri Jadranski banki K 2.903.323, pri Mestni hranilnici v Ljubljani K 617.568, pri Kmetijski posojilnici v Ljubljani K 377.803, pri Kranjski hranilnici v Ljubljani K 270.298, pri Ljubljanski kreditni banki K 259.276, pri Južno-slovenski hranilnici v Celju K 117.036 itd.

Celokupna vsota naložb primorskih zadrug pri zadrugnih zvezah in pri drugih denarnih zavodih je znašala 3. novembra 1918 K 24.211.632. Že ta vsota znaša, zamenjana v lire po 60 lir za 100 kron lir 14.526.979. Ker pa se mora zamenjati ne samo vsota naložb, kakor je bila 3. nov. 1918, temveč tudi še obresti do 9. aprila 1919, se navedeni znesek še za obrest' zviša.

Gotovo se je tako važni zadevi kakor je vprašanje izmenjave naložb primorskih zadrug pri zvezah v Jugoslaviji od prvega početka posvečala vsa pozornost. Predvsem so se najboljši zadrugi in javni delavci v zasednem ozemlju sami trudili in pehali, da bi dovedli vprašanje zamenjave do ugodne rešitve. Njihovo prizadevanje pa je dobilo krepko oporo tudi v naši državi. Zlasti Zadruga zveza v Ljubljani, pri kateri je bilo največ denarja naloženega, je napela vse sile in postavila ves svoj ugled, da bi obrnila pozornost jugoslovanske vlade na to krvavečo rano. Po njenem prizadevanju se je za zadevo

zvečer v dvorani Ljudskega doma so le najlepše telovadne točke naših ljubljanskih odsekov. Idejno vsebino bo položil večeru s svojim predavanjem: O olimpijskih igrah, antičnih in modernih — strokovnjak gospod prof. dr. Vinko Šarabon. Upamo, da bo najširša publika z živahnim zanimanjem zasledovala stremljenja naših telovadcev in njihove nastope.

zavzel tudi Glavni Zadrugi Savez v Belgradu. Predsednik Glavnega Zadrugnega Saveza v Belgradu dr. Korošec je poskrbel, da je bila vlada v Belgradu, posebej pa zunanje ministstvo in oddelek za izvrševanje mednarodnih dogovorov o stvari točno informiran. Pri tem je vladne faktorje opozarjal zlasti na to, da bi moralo brez zamenjave vse naše zadruštvo v zasednem ozemlju propasti, ono zadruštvo, ki nima le gospodarski, temveč tudi velik kulturni in narodno-politični pomen za slovansko ljudstvo Primorja.

Dasi je bilo vprašanje stalno na dnevnem redu, so zastopniki našega zadruštva najbolj pritisnili na vlado ob času, ko se je izvrševal sanmargheritski sporazum. To je bilo spomladi l. 1923. V čl. 32 § 3, sanmargheritskega sporazuma je namreč določeno, da dala Italija naši vladi na razpolago 16 milijonov lir »za reševanje drugih vprašanj, ki so predmet nesporazuma med Italijo in Jugoslavijo in ki se tičejo interesov gori navedenih zavodov.« Čl. 32. konvencije pa govori ravno o denarnih zavodih. Zadrugištvo je bilo tedaj mnenja, da ta odškodnina v prvi vrsti in v pretežnem delu spada težko prizadetim primorskim zadrugam in je zato napelo vse sile, da bi se vsaj deloma dobila odškodnina za primorske zadruge iz teh 16 milijonov lir. Pokazalo pa se je, da je bil po predhodnih razgovorih naših zastopnikov z italijanskimi ta znesek namenjen Jadranski banki v Trstu (13 milijonov) in Ljubljanski kreditni banki (3 milijone lir).

Dasi je bila prva bitka zgubljena in pri sanmargheritskem dogovoru primorske zadruge niso našle zaščitnikov, vendar se zadruštvo ni dalo oplasiti in je vztrajalo na tem, da je vlada dolžna pri pogajanjih z Italijo doseči pravično zaščito za interese primorskih zadrug. Zadrugi zveze v Sloveniji so same deloma naravnost, deloma pa potom Glavnega Zadrugnega Saveza in njega predsednika dr. Korošca pritiskale na vlado, da se za primorske zadruge mora nekaj doseči. In tako se je naposled po letih čakanja in truda pri italijansko-jugoslovanskem dogovoru v Rimu dosegel za primorske zadruge končni uspeh, ki jih je rešil gotovega propada in ki so ga vse primorske zadruge sprejele z največjim veseljem. Dovoljena jim je bila zamenjava njihovih naložb pri denarnih zavodih v Jugoslaviji po 60 lir za 100 kron, kolikor izvirajo naložbe iz časa pred 3. sept. 1918.

Pri tem moramo poudariti dejstvo, da gre ta uspeh v veliki meri na račun vzorne solidarnosti zadruštva tostran in onstran državne meje, ki je vedelo, da je to skupna zadruga in narodna zadeva in ki je v tej zvesti na obeh straneh neumorno delalo tako, da je po dolgem in trnjevem potu prišlo do končnega uspeha.

g I. Številka »Sejmskega Vestnika 1924« ljubljanskega velesejma izide prve dni aprila v visoki nakladi in se razpošilja brezplačno vsem interesentom. Če ga slučajno kdo ne dobi, naj ga blagovoli zahtevati pri sejmskem uradu. Časopis je vsebinsko dober, prinaša

stvarne gospodarske članke in se je že širom države splošno priljubil. Eventuelne inserate sprejema Aloma Comp. d. z o. z. v Ljubljani, ki fungira kot pododdelek propagandnega odseka velesejmskega urada.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notujejo žitu sledeče cene: pšenica 330 Din, ječmen 340—442.50 Din, oves 250 Din koruza 245—247.50 Din, pšenična moka št. 0 505 do 510 Din, št. 2 445—465 Din, št. 7 280 Din. Tendence slaba.

g Tržne cene v Mariboru. Meso: Govedina I. vrste, 1 kg 25—27, II. vrste 22—24, III. 19—20; telatina I. 26—30, II. 24—25; svinjina 30—40; slanina sveža 35—39, prekajena 41; mast 39, prekajeno meso 40—48, kozličji 125—175, ovčje meso 175—20, konjsko meso I. 12—15, II. 8—10 Din.

Kože: 1 komad konjske kože 175—200, 1 kg goveje kože 17.50—20, telečje 30, svinjske kože 13—14, gornjega usnja 120, podplav 80—125 Din.

Perutnina: 1 majhen piščanec 35 Din, večji 45, 1 kokoš 60, raca 75, gos 100—130, puran 110—200 Din.

Živila: 1 liter mleka 3.50—4, smetane 15—16, 1 kg surovega masla 40—48, kuhanega masla 60, 1 jajce 1.25—1.50 Din, 1 kg belega kruha 7, črnega 6 Din, 1 kg jabolk 6—11, 1 kg orehov 9, luščenih 30, paprike 100, sladkorja 22—24, riža 14, 1 liter kisa 2—3, olja bučnega 35. — Žito: 1 kg pšenice 3.50, rži 3.25, ječmena 3, ovs 3, koruze 3, prosa 3.50, ajde 3, fižola 4—6, leče 14 Din. — Mlevske izdelki: 1 kg pšenične moke št. 0 6.25, št. 1 6, št. 2 5.75, št. 6 5, št. 7 4 Din. 1 kg prosene kaše 7.50, ješprenja 7, otrobov 2, koruznega moka 4, koruznega zdroba 5—6, pšeničnega 7, ajdove moke št. I. 8, II. 7, kaše 6, ržene kave 10, cikorie 25 Din. — Krma: 1 q sladkega sena 80—100, ovsene slame 75—80 Din. — Kurivo: 1 m³ trdih drv 200, mehkih 175, 1 q trboveljskega premoga 42—45, velenjskega 27—30, 1 kg oglja 1.50—2, koksa 1—2, bencina 18, karbida 6.50, sveč 20, 1 l petroleja 7 Din. — Zelenjava: solata endivija 1—2, 1 kom. karfirole 5—12, 1 glavna zelja, 1—3, 1 kg čebule 3—4, česna 10, korenja 0.25, repe 0.25—0.50, kolerabe 0.50, krompirja 1—1.50, hrena 5, kislega zelja 2.50—3, kisle repe 2 Din.

g Carinski dohodki. V prvi dekadi marca so znašali carinski dohodki 40 mil. 939.787 dinarjev v srebru, kar je poldru milijon dinarjev več kakor v zadnji desetini februarja. Carinarnica Ljubljana je dala 3 mil. 344.556 dinarjev, Maribor 1 milijon 992.081 dinarjev, Celje 742.731, Rakek 689.087 in Jesenice 504.017 dinarjev.

g Prodaja lesa in dro. Direkcija šum v Ljubljani razpisuje ponovno partije lesa in drv in sicer v področju šumske uprave v Bohinjski Bistrici partije V. na Ribčevi in partij VI—VIII. v Notranjem Bohinju; v področju šumske uprave Bled partije I. na Mežakli, III. in V. na Pokluki. Ponudbe je vložiti do 1. aprila pri Direkciji šum (Križanke).

g Izvoz v januarju. Januarja meseca letos se je izvozilo iz naše države 220.110 ton blaga vrednosti 668.9 milijonov dinarjev. V decembru pr. leta je znašal izvoz 274.837 ton v vrednosti 827.9 milijonov dinarjev.

g Oblok bankovcev v Angliji je znašal 20. t. m. 124 milijonov 905.000 funtov šterlingov.

g Poljsko posojilo v Italiji. Kakor poročajo iz Rima, je dobila Poljska od nekega italijanskega bančnega konzorcija posojilo 100 milijonov lir.

BORZA.

Carib, 24. marca. Berlin 1.30, Italija 24.95—25.05, London 24.85—24.87, Newyork 5.79—5.80, Pariz 31.75—31.90, Praga 16.76, Dunaj 0.0081, Buenos Aires 3.—, Sofija 4.15, Beograd 7.05—7.15.

Franciškanski komisarijat v Ameriki.

Amerika — mamljiva beseda — je že marsikaterega Evropejca polegnila k sebi, zlasti take, ki doma niso našli zadostnega kruha. Amerika pa ima dosti kruha, a premalo delavcev. Ni čuda, da se je začelo celo preseljevanje iz naših držav v Ameriko. Marsikateri gospodar, ki je v domačem kraju mlaone prišel na boben, si je v Ameriki pomogel, poplačal doma dolg in se z denarjem vrnil v domovino.

Šli pa so v Ameriko tudi možje, ki niso iskali kruha, marveč duš. To so naši misijonarji: Baraga, Mrak, Trobec, Vertin, Stariha — petorica škofov — in cela vrsta duhovnikov počeniš s Pircem, ki so šli med Indijance in bili misijonarji v pravem pomenu besede. Med temi je tudi iz franciškanskega reda P. Oton Škola.

Katoliška cerkev se je v Ameriki naglo širila in utemeljevala in dandanes so povsodi že postavljene škofijske stolice in zasnovano redno pastirovanje. Je pa istina, da bi se naši ljudje v Ameriki versko in moralno izgubili, ko ne bi imeli domačih duhovnikov za voditelje, ki spajajo na sročen način naše verske odnose s ameriškimi razmerami. Zetev je v novi deželi velika, delavcev malo. V prejšnjih časih je bila zlasti na Kranjskem nadprodukcijska duhovskega naraščanja, danes Kranjska nima dosti oddajati. V takih razmerah se rado zgodi, da se redovniki pritegnejo v vinograd Gospodov in to se je zgodilo tudi v Ameriki. Ko je kulturni boj na Nemškem izgnal redov-

nike preko mej, se je cela Saška provinca preselila v Ameriko, ond ustanovila novo provinco in se po končanem kulturnem boju vrnila na Nemško. Iz ene province ste nastali dve, ker Bog je kruto proganjanje spremenil v blagoslov.

Leta 1906. je pisal clevelandski škof Hartmann franciškanskemu generalu v Rim in ga prosil slovenskih franciškancev za svojo škofijo. Ob istem času je pisal pomožni škof Kondelka p. Kazimiru, katerega so mu ljudje priporočili, da bi prišel v Cleveland. Tedanji provincijal P. Placid je hitro spoznal, kolike važnosti bi znalo to biti za ljudi in za red, in je rade volje dal p. Kazimiru dovoljenje za Ameriko. Dne 1. novembra 1906 je p. Kazimir zapustil provinco in se podal v Ameriko. V Clevelandu je bil eno leto, nato ga je p. general prestavil v Newyork za naselniškega misijonarja Rafaelove družbe s posebnim ozrom na avstrijske katoliške izseljence. Ustanovil je v nemški cerkvi sv. Nikolaja redno službo božjo za naseljence v Newyorku, Brooklynu in okolici.

Ko je newyorški nadškof Farley videl, kako je potrebna skrb za slovenske in hrvaške izseljence in se prepričal o plodonosnem delovanju p. Kazimira, je želel imeti še več patrov franciškancev za pastirovanje slovenskih naseljencev; zategadelj je poslal p. Kazimira v Evropo s pismom na p. provincijala, v katerem prosi novih misijonarjev in jim ponudi malo župnijo zunaj Newyorka, kjer naj bi se naselila mala franciškanska naselbina za prvi začetek. Posrečilo se mu je pridobiti p. Salezija Vodoška in p. Anzelma Murna in iz dalmatinske province Slovenca p. Ambroža Šir-

c o. Prišedši v Ameriko so sprejeli malo župnijo Rockland Lake, kjer je bil sedež superijorijata in obenem zibelka ameriškega komisarijata. P. Salezij je moral žalibog radi bolezninazaj v Evropo in je umrl pri usmiljenih bratih v Kandiji za težko boleznijo. P. Anzelma je sprejel oskrbo newyorških Slovencev, p. Ambrož pa se je lotil dela med Hrvati. Ustanovil je najprej župnijo v Hebekenu, onstran reke Hudson v državi New Jersey. P. Kazimir je leta 1908. v Newyorku ustanovil list »Ave Marija«, ki ga je vzdrževal z velikimi žrtvami. Z njim se je tudi list preselil v Rockland Lake in ostal tam skoro štiri leta. Kmalu so predstojniki iz Ljubljane poslali tudi dva brata: br. Viktorina Perca, ki je umrl 1919 kot upravitelj lista, in br. Agnela Pavliča.

O delovanju slovenskih franciškancev je izvedel tudi brooklynški škof Mc Donell. Brooklyn leži na otoku Long Island, tvori pa z Newyorkom vred isto mesto. Posebno naklonjen je bil franciškantom tedanji brooklynski pomožni škof Mundele, sedanjji čikaški nadškof in kardinal. Ponudil jim je slovaško župnijo v Brooklynu, ker slovenska naselbina je bila še premajhna, da bi si mogla ustanoviti lastno župnijo.

Čas je tekkel in jelo se je misliti na lasten komisarijat. Komisarijat je nekaka podružnica materno province, ki se pa lahko dvigne v lastno provinco, ko doseže osem formiranih samostanov. Brooklynški škof je tedaj dal p. Kazimiru vse potrebne listine, in ta je šel leta 1912. naravnost v Rim k p. generalu — vrhovnemu predstojniku celega franciškanskega reda — da izposluje ustanovitev komisarijata. Takrat je bil general p. Pacifik Monza; ta je

celo stvar predložil generalnemu definitoriju v pretres in definitorij se je izrekel za potrebo ustanovitve komisarijata. Treba je bilo še pritrditve provincijala in definitorija domače province. Tedanji provincijal p. Angel Mlejnik, ki je bil zase naklonjen prošnji, je istotako prošnjo predložil svojemu definitoriju, ki je v seji dne 14. julija 1912 sklenil ustanovitev komisarijata sv. Križa s sedežem v Brooklynu. Kakor že rečeno, je bila brooklynška župnija slovaška, Slovaki pa niso imeli dosti svojih redovnikov, zato so se priklopili tudi oni komisarijatu.

P. Kazimir je dobil v hrvaški provinci p. Placida Belaviča in klerika Ireneja Petrička za komisarijat. Sel je tudi na Slovaško in prosil sotrudnikov; tam pa ni bil srečen. Pozneje šele je prišel p. Honorij v Ameriko in se pridružil komisarijatu.

Med tem je newyorška cerkvena občina postala župnija in ustanovila se je ond tudi hrvaška župnija sv. Cirila in Metoda, kjer je sedaj p. Irenej Petriček za župnika. V Sv. Belehenu, filadelfska nadškofija, se je ustanovila prekmurska župnija sv. Jožefa, kjer je p. Anzelma Murn postavil krasno cerkev, zdaj pa tam pastiruje p. Klemen Veren, sam Prekmurec.

Leta 1914. je bil imenovan komisarjem p. Benigen Snoj, prej misijonar v Egiptu in v Jeruzalemu. Postavil je za Slovence cerkev sv. Cirila v Newyorku in še zdaj deluje ond. Med tem časom je prišlo v Ameriko še več patrov in bratov.

Leta 1919. je poklical sedanji čikaški škof Mundelein patre v Čikago in jim dal slovensko župnijo sv. Štefana. P. Kazimir je postal

Po svetu.

Nemci in Rusija.

Veliki ruski misleci in pisatelji so našli med Nemci vedno najgloblje razumevanje. Temu se ni čuditi, saj je iskanje resnice, bogoslovsko temeljno potože tako nemške kakor ruske narodne duše. V sedanjih sodnih dnevih se zopet velik del nemške inteligence zateka k Dostojevskemu išoč pri njem luči, ki naj razsvetli današnji kaos in pokaže pota v bodočnost. Nemci se zopet oklepajo misli, da pride rešitev »z Vzhoda«, da odreši Evropo Rusija. V tem pogledu je posebno izrazita razprava, ki jo je priobčila ugledna berlinska revija »Die Frau« v letošnji januarjski številki izpod peresa dr. E. Schmitt pod naslovom »Dostojewski und die Zeitenwende«. Pisateljica dokazuje, kako se je Dostojevski po dolgih borbah iz negativnosti, kaotičnosti in patološkičnosti povzpela do pozitivne, stvariteljske ideje »vsečlovečnosti«, vse obsegajoče ljubezni v službi božjih namenov. Svoja izvajanja zaključuje pisateljica:

»Rusiji je dano, da ta novi ideal kot prva nesniči in oznani svetu. (Pisatelj dnevnik, Puškinov govor.) »Na Vzhodu bo izšla luč. Kajti ruski narod je pred vsemi narodi predstavljen za vsečlovečnost: saj je njegova pralastnost duševna vseljubezen. In v ljubezni je mogoča polna sinteza. Tudi je ruski narod vsečlovečnosti dejansko že bliže nego drugi narodi. »Pred poldrugim stoletjem je že začel s sintezo; začel ljubiti zapadne narode in njihove ideale — kljub njihovi razliki, da ravno zaradi njihove posebnosti — in se odpirati evropskem duhu: pridruževati kulturno idejo Evrope svoji lastni. Ruska duša potrjuje obe: njena vseljubezen zahteva »spravo idej« — Treba je le konkretne zveze in spojitve obeh principov, umevanja od strani zapadnjakov in slovanofilov in njihovega sporazuma, sprave med ljudstvom in inteligenco v Rusiji in polnega razvoja vseljubezni. — Potem bo »nova Rusija« tu, Rusija »vsečlovečnosti«.

Svetu pa je treba »nove Rusije« in njene »nove besede« — predvsem Evropi. Kajti v Evropi se vse žene strašni katastrofi nasproti, vse razmere: kulturne, socialne, politične. To so pustili usahniti pravo korenino življenja narodov: versko. »Na zapadu ni več krščanstva — dasi je še mnogo kristjanov.« »Vse hočejo brez krščanstva pravično zgraditi,« »tam imajo danes znanost.« In posledica je bila in je — ne vzdržno rastoča otroplost in osamljenost, osamljenost narodov in posameznikov daleč preko vse mere, strahotno razdejanje in razkroj, »suzenstvo in samomor.«

Toda daleč so se evropski narodi od tega, da bi »besedo z Vzhoda« slišali in razumeli in se z vseljubeznijo ozdravili. Stoletja se bodo morda še zapirali pred njo. Toda nekoč jim bo Rusija vendar mogla povedati svojo besedo: »Z Vzhoda bo izšla nova beseda svetu, naslopila bo proti socializmu in znova odrešila evropsko človeštvo.« Ravno takrat, ko pride najkritičnejša ura Evrope. Potem »ko bo že plaval v svoji lastni krvi, ko se bo posvetna resnica zrušila«, ko bo ateistični socializem odrekel in bo Evropa razumela, da je kulturno »samo« še pokopališče nekdanjih svetih čud, potem bo iz tega ogromnega kaosa in mretja pojmla in sprejela »besedo z Vzhoda«, s tem rešila socialno in politično vprašanje in se iz stiske in smrti dvignila do nove višje človečnosti, do nove evropske »vsečlovečnosti«.

»Ako pade pšenično zrno v zemljo in ne umre, ostane samo; ako pa umre, prinese obilen sad« — je geslo »Bratov Karamazovih«.

Pridobivajte novih naročnikov!

ondi župnik in z njim je prišel v Čikago tudi list »Ave Marija« in list »Sloga«, ki se je prekrstil v »Edinost« in še dandanes izhaja štirikrat na teden.

P. Kazimir je ustanovil tudi tiskarno, iz katere se je bil odločen boj zoper pohujševanje slovenskega ljudstva v Ameriki v obrambo vere slovenskega naroda. Ta boj je bil izključno verskega značaja, ker političnih bojov v našem smislu tamkaj ne pozna. Nasprotstvo je bilo hudo in pretelo je uničiti započeto delo, toda vztrajnost je premagala vse ovire in bil je nad podjetjem očitno božji blagoslov.

Leta 1922. meseca decembra je postal komisar Rev. p. Hugon Bren, doktor bogoslovja, in z njegovim nastopom se pričinja nova doba komisarjate. Delovanje se je na vse strani poglobilo in raztegnilo, uredile so se notranje zadeve, delovalo se je intenzivno na zunan in v oskrbo so se vzeli Slovenci, Hrvati in Slovaki. Samo eden izmed patrov je imel dosedaj 218 slovenskih in slovaških misijonov. Koliko se je storilo na časnikarskem polju! Čudimo se komisarju, ki poleg obilnih skrbi zalaga vse časnike s temeljitimi in jedrnatimi članki, ki so hkrati tako poljudni, da jih hlastno prebirajo ameriški in evropski Slovenci. Za časa vojne so po načinu Mohorjeve družbe izdajali poučne knjige, vsako leto izide kolektor »Ave Marija« v krasni opremi, ki prinaša življenjepis imenitnih mož, poučne članke, povesti in je nekako zrcalo družbene organizacije. Zadnji čas izhajajo tudi za Slovence »Listy Svateho Františka« in angleški list »St Francis Magazine«.

Pravkar pa je kupil komisarjat nekako 22 milj. niže od Čikage veliko farmo, ki ob-

OTVORITEV OLIMPSKEGA STADIONA V PARIZU.

Sicer se bo del letošnjih olimpskih iger vršil že od 3. majnika naprej, a otvoritvena svečanost bo šele 5. julija. Pripravljala dela so že končana in danes vemo že natančno za otvoritveni program. Stadion v Colombes pri Parizu bodo izročili njegovemu namenu 5. julija ob dveh popoldne, in sicer bo izvršil to sam Millerand, predsednik francoske republike. Ob vhodu v stadion ga bosta sprejela in k častni tribuni peljala baron Conbertin, predsednik mednarodne olimpske svetovne zveze, in pa grof Clary, predsednik pariškega olimpskega odbora. Nato bodo prišli v stadion tekmovalci raznih držav in njih spremljevalci; pred odposlanstvom posameznih držav bo korakal glasnik z zastavo dotične dežele, za njim pa nosilec imena države. Vkorakali bodo pa po alfabetskem redu, kakor so pri vseh olimpskih igrah doslej. Nasproti častne tribune se bodo postavili v polkrogu zastopniki vseh držav. Nato bo stopil grof Clary k slavnostni loži in bo nagovoril Milleranda s sledečimi besedami: »Oznanjam otvoritev pariških olimpskih iger, ki so osma moder. olimpiada.« Tedaj bodo zatrobile fanfare, in ob grmenju topov se bo dvignila Olimpijska zastava ob glavnem jamboru stadiona. Obenem se bodo sklonile vse zastave zastopanih držav v pozdrav. Olimpijska zastava je bela, brez roba; v sredi ima moder, rumen, črn, zelen in rdeč krog, ki so zviti drug v drugega. Modri krog Francije je zgoraj v desnem kotu. Po vsaki tekmi se bo dvignila ob glavnem jamboru zastava zmagovalne države.

Posebno pozornost posvečajo v Parizu vprašanju nastanjanja posetnikov, posebno še tekmovalcev. Vso to oskrbo so centralizirali v »Services officiels de logements du Comité C. O. F., Paris, 19 Boulevard Hausman«. Ta urad razpolaga tudi s takozvano Olimpijsko vasjo v Colombes in z Olimpijskim mestom v Parc de Prince, ki imata prostora za približno 1000 tekmovalcev.

Češki protestant o katoliški cerkvi. Praški »Cech« prinaša po protestantski reviji »Kostnické Tisky« članek profesorja Hromádke s protestantske teološke fakultete v Pragi, ki kaže, kako visoko vedo ceniti katoliško cerkev resni in pošteni možje, najsi tudi sami ne spadajo v njen krog. Prof. Hromádka piše: »Uprav v času, v katerem Vzhod izgublja vsako važnost, se povzpneja katoliški Zapad k novemu višku. Sanje papežev o svetovni vladi se izpolnjujejo v najpresenetljivejši obliki: na rimski stolici sede na vladi najvišji duhovniki, okrašeni z nadnaravno močjo, z izrednim pogumom in s čudovito kulturo. Pobožnost obnavljajo in podžigajo novi cerkveni redovi. Doba je to svetih mož, ki zatajujejo sami sebe, ki na junaški način zmagojujejo nad čutnostjo in njenimi strastmi, kakor se znajo boriti za zmago cerkve proti upornim, mlačnim in indiferentnim duhovom. Katoliško bogoslovje se dviga do svoje vrhne: da pokaže umu najvišje, šenejšje resnice zveličavnega razodetja, kaže logično nepremagljivost krščanske vere in v smelih sintezah združuje kompleks razodetih resnic z umskimi, nadnaravnimi red z naravnimi, nebeško kraljestvo z naravnimi ustanovami na zemlji. V verski zgodovini ni zgleda — tudi v srednjem veku ne — v katerem bi bili verski ideali dosegli tako važnost, tako notranjo in zunanjo moč.

— Umrla je na Dunaju žena generalnega polkovnika Sarkotića v starosti 47 let.

— Nove nadloge na Ruskem. V Južni Rusiji se je pred kratkim pojavila kuga. Ljudski zdravstveni komisarjat je prepovedal sicer

sega 138 akrov, nedaleč od velike slovenske naselbine Joliet; tu bo ustanovil zavod za lastno gimnazijo z internatom in bogoslovje. Ima namreč 8 klerikov-bogoslovcev in modroslovcev, ter 15 dijakov, ki študirajo v raznih zavodih angleških in nemških frančiškanov. Senčna stran teh študijev je pa ta, da dijaki ne prejmejo pouka v slovanskih jezikih, zategadelj je frančiškanski komisarjat prisiljen ustanoviti lasten, slovenski zavod. Ako vse ne vara, pričelo se bo že prihodnje jesen z bogoslovjem.

Pri zavodu bi pa radi ustanovili knjižnico, kjer bi bila častno zastopana tudi slovenska literatura. Zategadelj se podpisani obrača do naših literarnih zavodov, naj bi blagovoljno darovali za to knjižnico knjig iz svojih zalog: Slovenska Matica, Družbe sv. Mohorja, trgovske zaloge itd. — Istotako se obračam do preč. gg. duhovnikov, ki imajo lepe zasebne knjižnice, da bi blagovolili v to svrhu žrtvovati katero izmed bogoslovnih, homiletičnih ali tudi lep-slovnih knjig. Marsikateri starejši duhovnik ne bo več rabil te ali one knjige, zlasti starejše izdaje, v ameriškem zavodu bo vse prišlo prav. Posebno zaželen je Valvazor; če ga more kdo utrpeti, zelo bi vstregel. V ljubljanskem frančiškanskem samostanu bomo zbiralci te darove in jih svojočasno odposlali na pristojno mesto. Manjvrednih stvari se ne spleča pošiljati tako daleč in plačati drago prevoznino. Če kje, gre tukaj za eminentno kulturno delo med našimi rojaki v Ameriki.

K sklepu naj še omenim, da ima komisarjat danes 10 postojank, ki so vse obenem župnije, s 17 patri in 8 brati.

P. Hugolin Sattner.

vsako razširjanje govorice o tem, a stvar je resna. Vso gubernijo Astrahan so morali označiti za okuženo. Odpovedali so vse sejme. Mesto Astrahan samo je obdano na dveh straneh od okuženih okrajev. Takih okrajev je v deželi Kirgizov okoli devetdeset, v deželi Kalunkov pa šest. Boj proti kugi je zato tako težak, ker raznašajo bacile podgane, prihajajoče v ogromnih množinah čez Volgo in razširjajoče se na vse strani. Boj proti podganam vodi profesor Sergejev, pa nima ne dosti denarja in ne dosti pomočnikov. Začeli so se bati tudi že za osrednjo Rusijo. — Vrh tega je bil v srednjem in zahodnem delu južne Rusije v zadnjem času izredno hud mraz. Pa snežni zameti in viharji zraven; v Rostovu ob Donu je bilo snega do kolen, za one kraje redka prikazen, termometer je pa neprestano se sukal okoli 30 stopinj pod ničlo. Na Črnem in Azovskem morju so viharji ogrožali ladje in led je marsikakšno ladjo zmečkal. K sreči je led tik ob obali, tako da se ljudje lahko rešijo. Lomilci ledu v pristanišču Odeze so bili brez moči.

— Smrt holandskega katoliškega politika. Pred kratkim je v Haagu umrl odličen katoliški politik odvetnik Kolkman. Pokojnik je bil izvrsten govornik ter je v drugi zbornici tekom 30 let zastopal en in tisti okraj. Več let je bil tudi finančni minister.

Afere ameriškega veleposlanstvenika. V petrolejski škandal v Ameriki je zapleten tudi generalni državni pravdnik Daugherty. Detektiv Means ga dolži n. pr. da je od japonske aeroplanske družbe dobil 100.000 dolarjev podkupnine, da je preprečil nadzorstvo nad vtihotapljanjem vojnega orožja v Mehiko itd. Slične obdolžitve se dvigajo tudi proti celi vrsti drugih politikov.

Perzijski šah odstavljen.

Republika se ne proglasi.

London, 24. marca. (Izv.) Iz Teherana poročajo: Parlament je po burni debati sklenil, da se ne proglasi republika. Sklenil pa je, da se sedanji šah odstavi in na prestol postavi njegov sin, do čigar polnoletnosti bo upravljal državo regent.

STAVKA NA ANGLEŠKEM.

London, 24. marca. (Izv.) Štrajkujoči uslužbenci cestne železnice in omnibusa so pozvali uslužbenke državne železnice, naj se pridružijo stavki.

Prosveta.

pr Koncert pevskega zbora mariborske Glasbene Matice se je snoči sijajno obnesel. Prostorna Unionova dvorana je bila nabito polna do razigranosti navdušenega občinstva. Dragocenih vencev, ki so jih poklonile naše glasbene in pevske organizacije, šopkov je bilo polno, cvetja je na zbor ponovno kar deževalo. Večjega uspeha bi si pevec težko mogli želeli. Z obilnim, glušečim ploskom in glasnimi vzkliki so poslušalci dajali duška svoji radosti nad tako lepo gojitvijo slovenske pesmi na skrajni točki slovenske domovine. In če hočemo biti pravični, moramo tudi s strogo glasbenega vidika priznati, da smo ta večer res veliko lepega slišali.

K. pr Jesenice. Kat. del. društvo ponovi danes, dne 25. marca ob 3. popoldne dramo v treh dejanjih: »Sreča v zatišju«. Vabljeni so posebno okoličani.

pr Socialna Misel, št. 3 (marec) je v tisku in še koncem tega tedna izide. Josip Jeraj razmotriva o jako aktualnem predmetu, jugoslovanskem in slovenskem nacionalizmu. — Znani nemški publicist von Lama je poslal članek o centralizmu in federalizmu v Nemčiji, kar bo izredno zainteresiralo naše politike. — Pregledno in točno sliko o gospodarstvenem stanju Rusije je na podlagi najboljših virov podal Karel Potočnik z zelo ilustrativno tabelo. — Zelo bo vsakega, ki je zasledoval diskusijo o moralni indiferenci bogastva, zanimalo tozadevno mnenje, ki ga je priobčil v tej številki naš prvi filozof Aleš Ušeničnik. — Pregled prinaša kaj važno skico imperializmov, ki krečejo danes svetovno politiko, pod naslovom Mir ali vojna? od Cosmopolite. — Poseben del pa je topot namenjen anketi o verskonravstvenem prepovedu, kateri je napisal prolog posebi za to številko Joseph Wittig, breslavski vseučiliški profesor, eden vodilnih duhov moderne katoliške Nemčije, avtor splošno znanega dela »Die Erlösten«, odlični sodrudič »Hochland«. Njegov prolog v Socialni Misli se čita kakor neko razodetje. Prvi članek te serije je napisal profesor Alfonz Levičnik, kojega prelepe misli o religiozni povzdigi našega naroda bodo vsakogar globoko zavzele.

pr Zvonovi. Vojna nam je vzela zvonove in z njimi precejšen zgodovinski zaklon. Res, da so se ohranili vsaj kratki popisi in napisi, toda okrasje zvonov, ki je v umetniškem oziru zelo važno, je pa za vedno izgubljeno. Toda ne vse! Nekaj ga nam je rešil v fotografskih snimkih bivši konservator za časa vojne za Kranjsko in Primorsko dr. Anton Gnirs. Ze l. 1917. je izdal lepo knjigo Alte und neue Glocken, ki je popisovala tudi važnejše okraske teh zvonov. Po l. 1917 so bili pobrani zopet drugi zvonovi. Tudi te je popisal dr. Gnirs, toda knjigo je mogel izdati letos. Pisatelj biva kot profesor na Češkem, zato je tudi knjiga tam izšla. Založil jo je Valter Hei-

ZELEZNIŠKA NESREČA.

Metz, 24. marca. (Izv.) Brzovlak iz Ostende je trčil v tovorni vlak. 8 oseb je ubitih, 12 pa težko ranjenih.

Socialni vestnik.

NOVI PREDLOG ZA DOSELJEVANJE V UNIJO.

V naslednjih številkah vidimo število doseljencev v Ameriko, ki so smeli priti dose-daj na leto tja, in pa število onih, ki se bodo smeli odslej naprej doseliti, ako bo predlog sprejet. Všteti pa niso oni, ki imajo že sorodnike tam, za katere je določeno posebno število. V tabeli vidimo najprvo doslej veljavno število, druga vrsta nam pa kaže na novo predlagano število.

Nemčija	67.600	102.900
Mesto Gdansk	800	900
Avstrija	7.300	2.600
Češkoslovaška	14.300	5.500
Danska	5.600	6.000
Finska	4.000	1.300
Ogrska	5.700	1.300
Nizozemska	3.600	3.700
Velika Britanija in Irska	77.300	125.300
Švedska	20.000	19.500
Norveška	12.200	13.300
Švica	3.800	4.600
Jugoslavija	6.400	2.100
Italija	42.000	8.200
Rusija	24.400	4.900
Poljska	31.000	12.200
Estonska	1.300	600
Latvija	1.500	700
Litva	2.600	1.300
Romunija	7.400	1.700

Vidimo, da predlog upošteva v prvi vrsti germanske države, z očitnim namenom, okrepiti germanski živelj. Sicer so nekatere germanske države sedaj na slabšem, tako Švedska in Avstrija, a to so le izjeme. Zelo so pristržene romanske in slovanske države, pogledjmo le Italijo ali Romunijo. Naša Jugoslavija bo smela pošiljati na leto le tretjino dosedanega števila v Ameriko. Skupno dosedanje število 358.000 je isto kakor novo, 354.000. Ni pa upoštevana v novem številu posebna dvoodstotna kvota za sorodnike v Ameriki živečih, ki niso ameriški državljani, in pa za sorodnike v Ameriki živečih ameriških državljanov, kojih doseljevanje je popolnoma prosto. V tem oziru sta na dobrem zlasti Nemčija in Velika Britanija.

nisch, Karlsbad und Leipzig, s 71 podobami na 96 straneh. Po predgovoru nam pisatelj v pregledno sestavljenem članku popisuje starost zvonov. V naših krajih segajo le 3 zvonovi pod letnico 1300, vsi drugi so mlajši. Če vzamemo za število v 14. veku ulitih in do vojne ohranjenih zvonov razmernico 1, dobimo za 15. vek razmernico 1,5, za 16. vek 2,8, za 17. vek 6,2, za 18. vek 15,3, za 19. vek 3,2. Največ zvonov nam je torej dal 18. vek. V Dalmaciji je razmerje drugo. Tam prvači 15. vek. Pisatelj nas potem uvaja v oblikoslovje zvonov in loči štiri različne oblike, kar pojasnjuje tudi z nariski; nato prehaja do ocene, napisov in okrasov, ki jih ima vsak vek nekaj značilnih. Po tem pregledu popisuje 15 zvonov po abecednem redu njihovih najdišč, n. pr. iz Akvileje, z Raba, iz Bodešice, Čepića, Knežaka, Koteme, z Ljubljanskega gradu (iz l. 1442, 1553), iz Tufštajna, Podkrajca, s Prema, Primskovega na Dol., s Sel pri Šumbrgu, iz Spodnjega Loga, Stražišča, Trnovega pri Il. B., Vipave, Bodešice in Zaloga. Poleg teh zvonov našteva pisatelj še druge s Primorskega, iz Dalmacije, s Krka in iz Benečije. Za zvonovi slede zvonarji (75—93), ki nam jih dr. Gnirs podaja tu v zelo točen seznam. Najvažnejši del knjige so gotovo okrasni, ker smo se doslej nanje premalo ozirali. Za našo plastiko so gotovo novo poglavje. Gotovo je tudi pomenljivo, da so znali naši stari zvonarji že prej posamezne črke sestavljati in jih pri zvonovih uporabljati, preden je Gutenberg iznašel tiskarstvo, ki sloni na prav istem načelu. Ali je treba knjigo še priporočati? Ker je izšla knjiga v tujni, je naročanje težko. Zato je prevzel škofijski ordinarijat v Ljubljani to breme nase. Kdor torej želi, da dobi knjigo, naj jo naroči po dopisnici pri škof. ordinariatu do 5. aprila. Ordinariat jih bo potem skupno naročil in razposlal s položnico.

Narodno gledališče.

DRAMA.

(Začetek ob 8. uri zvečer.)

Torek, 25. marca: Ob 3. popoldne: »Danes bomo tičeli.« — Izven. — Ob 8. zvečer »Kamela skozi uho šivanke.« — Izven.

Sreda, 26. marca: »Tri maske.« — »Smešne precijozce.« — Priljudni komisar. — Red A.

Četrtek, 27. marca: »Ašantka.« — Red B.

Petek, 28. marca: »Cezar in Kleopatra.« — Red E.

Sobota, 29. marca: »Faun.« V prid Udruženja gledaliških igralcev. — Izven.

Nedelja, 30. marca: »Cezar in Kleopatra.« — Izven.

Ponedeljek, 31. marca: »Kamela skozi uho šivanke.« — Red C.

OPERA.

(Začetek ob pol 8. uri zvečer.)

Torek, 25. marca: »Madame Butterfly.« Gostuje ga Debička. — Izven.

Breda, 26. marca: Zaprtlo.
 Trst, 27. marca: »Traviata«. Gostuje ga Debicka.
 — Red D.
 Petek, 28. marca: »Možiček in plesni večer«. Red F.
 Sobota, 29. marca: »Rigoletto«. Gostuje ga Debicka.
 — Izven.
 Nedelja, 30. marca: »Faust«. — Izven.
 Ponedeljek, 31. marca: Zaprtlo.

Gostovanje gospe Hedvike de Debicka v našem Narodnem gledališču ena najslavnejših koloraturnih pevka ga Hedvika de Debicka. Rodom Poljakinja posvetila se je operni karijeri ter dosegla v njej osobito v koloraturni stroki najsilnejše uspehe. Kjerkoli nastopa, sprejema jo publikum in kritika z največjim navdušenjem. Ga Debicka je stalni gost Volskoper na Dunaju, Narodnega divadla v Pragi ter oper v Draždinu in Berlinu. Pravkar je pela razne partije v Berlinu pod ravnanjem Malarjem. Kritika jo ne more prehaliti. Na naši operi nastopi prvkrat v torek, dne 25. marca, in sicer v operi »Madame Butterfly«. Predstava se vrši za izven. Občinstvo opozarjamo, da je to edina predstava te priljubljene opere mojstra Puccinija.

Dramska predstava »Danes bomo tihi«, napovedana v torek popoldne ob 3., je odpovedana vsled bolezni g. Rogoza. Pač pa igra g. Rogoz v torek zvečer pri predstavi »Kamela skozi uho živanke«.

Nove knjige.

Cerkov. Spisal Franc Grivec, univerzitetni profesor v Ljubljani. 1924. (Izdanje Bogoslovne Akademije v Ljubljani knjiga V.) — S pričujočo knjigo, ki predstavlja po zunanji razdelbi predmeta učno knjigo za bogoslovce, ni pisatelj samo obogatil naše teološke literature, marveč je dovršil delo, ki zavzema častno mesto v vsej katoliški veroznanski literaturi sploh. Kajti v resnici sega ta knjiga daleč čez meje učbenika za slušatelje bogoslovja in spada v knjižnico vsakega inteligenta. Franc Grivec, priznana avtoriteta svetovnega imena na polju vzhodnocerkvenega vprašanja, je pokazal, kako globoko pojmuje problem krščanstva sploh in ga je tu obdelal pod vidikom cerkve, torej s stališča, ki modernega človeka najbolj zanima in za deva. Pri tem ni zasledoval tega problema po pogosti šablono golega citiranja starih očetov, marveč je preiskal vso novodobno filozofijo notri do literatur, kulturnih zgodovinarjev, pedagogov, sociologov etc., da vprašanje cerkve, njene notranje nujnosti, njenege historičnega razvoja in njene duhovnovladstvene oblike od vseh strani pojasni. Kako Grivec ne izpušča nobenega količaja važnega pojasa, nam priča n. pr. poglavje o svetostnem znaku cerkve, kjer navaja znanega nad konfesijami stojičega indskega svetca naših dni, Sundar Singa. Grivec je pač eden najbolj načitanih in globoko segajočih naših teologov. Prekosil pa je sploh vse katoliške bogoslovne pisatelje v tem, da je v tej knjigi razvil problem cerkve predvsem ob pojmoslovju in celo ob metodiki pravoslavstva, in nobena katoliška bogoslovna knjiga o katoliški cerkvi nam takó ne razloži vzhodnega nauka in ga takó ne analizira ter preiskuje bodisi dogmatično bodisi zgodovinsko-razvojno kakor Grivčeva »Cerkve«. Lahko se reče, da se je avtor oziral na vso količaja pomembno pravoslavno literaturo o predmetu. Zato bo knjiga ravno med vzhodnimi teologi in kulturnimi delavci vzbudila veliko zanimanje, zlasti ker je vse skozi irenično pisana ter išče zedinjenja kristjanov; kakor čujemo, se ruski prevod že pripravlja. Toda tudi s pozitivno-dogmatičnega stališča pomenja Grivčeva delo izpopolnitev dosedanjega razpravljanja o cerkvi, ker njeno bistvo pokazuje zlasti ob nauku mističnega telesa Kristusovega, o čemer so teologi dozdaj samo mimogrede pisali, dočim Grivec odkriva vso globino tega pojmovanja, iz katerega se da cerkev doumeti veliko bogatejše in polnejše nego sicer. Tako se nam »Cerkve« predstavljata kot delo, ki dela čast avtorju in bogoslovni akademiji ljubljanski ter bo poneslo naše ime v svetovno krščansko veroslovno literaturo. — Opomniti imam samo to, da je poglavje »Cerkve in država«, o

čemer je tudi pravoslavna literatura takó bogata, v primeri z drugimi preborno obdelano in da bo avtor ob drugi izdaji to poglavje, ki tudi modernemu misljenju zadaja največ problemov gotovo dopolnil.

X. Y.
 Dr. Mirko Brumat: Šmarnice »Na sv. Goru« izidejo v kratkem v založbi Katoliškega tiskovnega društva v Gorici. Lani je mladi pisatelj izdal knjigo »Kam?«, ki je bila v najkrajšem času vsa razprodana. Tudi po tej njegovi novi knjigi je že veliko povpraševanja. Vsebinsko je razdeljena na 31 dni, da se more uporabiti kot šmarčni berilo, a ker je namenjena ljudstvu kot duhovno berilo, je temu primerno prirejena.

Zlavljenje sv. Gabriela Zalostne M. B. Izdali ljublj. bogoslovci, založila Prodajalnia KTD (H. Ničman). Cena 14 Din, po pošti 15.5 Din. To je življenje mladeniča, kateremu je bilo veselje sveta na razpolago, pa je razumel glas Matere in se ves posvetil njej v strogein redu pasijonistov. Gabriel je v prvi vrsti vzornik učeče se mladine, ki si izbira svoj poklic, vendar pa je njegovo življenje tako lepo in bogato, da se bo vsak fant, pa tudi dekle iz njega veliko naučila. Iz teh ozirrov je knjižica vredna, da se prav močno razširi zlasti med mladino.

Splošno knjižnice 21. zvezek. Fridolin Zolna. (Milčinski). Dvanajst kratkotasnih zgodbic II. — Milčinskemu se moraš nasmejati, če tudi piše tako bridke resnice, kakor jih pripoveduje v svojih zgodbicah. To so zgodbe s poanto, kakor je sam povedal. Zabavno berilo, ki ne grize, temveč ščegeta. Lahko pripovedovanje z jedrom resnice. Če bi Milčinski pisal ostreje, bi ne bil več Milčinski, toda za naš čas in načeta vprašanja bi bilo treba Ivana Cankarja.

K. Ewald — P. Holec. Tiho jezero in druge povesti. Tako kakor Ewald je pisal naš Fr. Erjavc svoje biološke črtice. Ob them jezeru nam razkriva prirodne tajne malih živali. Poleg tega je v knjigi še šest prirodoslovnih povesti. Govor v zgodbicah je tupa-tem preizumetničen. Zdi se, da je prevod preveč vezan na stavkotorbo originala. Knjigo je založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani; cena vezani knjigi 26 Din.

Šolski oder I. zvezek. Obsega dve igrici za mladino: Josip Korban: Povožni mož, igrice za mladino v 3 dej. in Fr. L.: Božična pravljica v 3 slikah. Izdalo UJU Pov-Ljubljana.

II. zvezek: Ernest Tiran: Čudežne gosli in Anton Nedved: Ali vino ali vodo? — Cena zvezku 6 Din. Igrice ne nudijo nič posebnega ter so zgrajene na zelo prisiljenih temeljih. Iluzijo bo pri igri dušilo šibko in premalo pogljobljeno dejanje. Dejal bi, premalo pozirje je v njih. Zadnji četverogovor ima protialkoholno tendenco. Zbirko zalaga Učiteljska tiskarna v Ljubljani. —al—

Naznanila.

Rokodelski dom v Ljubljani. Danes bo vprizorilo rokodelsko društvo dve igri, prav primerni za sedanjí čas. V zelo zanimivi, umetniški obliki se slika v njih čudovito varstvo angela varuha in Matere božje. Poleg drugih nastopila v igran znana igralca gg. Janko Novak in V. Rudolf. Predprodaja vstopnic od 10. do 12. ure popoldne v Rokodelskem domu in zvečer od pol 7. do pol 8. ure, ko je pričetek. Vabimo!

Vzajemnost, društvo duhovnikov ljubljanske škotije ima svojo odborovo sejo v sredo dne 26. marca ob 8. uri popoldne v župnišču sv. Jakoba. Vsi odborniki vljudno vabljeni. Važno! — Predsednik.

Redni občni zbor »Strokovne zveze javnih nameštencev« se vrši danes ob 15. uri v kleti I. del. kons. društva, Kongresni trg 2. — Odbor.

Ljudski oder vabi vse svoje člane in članice, ves naraščaj in vse one gg. in gospodične, ki so sodelovali lani iz prijaznosti pri »Pasijonu«, k važnemu sestanku, ki se vrši v sredo dne 26. t. m. ob 8. zvečer v prostorih Ljudskega odra. Prosimo zanesljivo in točno. Udeležba za člane in naraščaj obvezna. — Odbor.

Semestralni občni zbor Akademске podružnice Jugoslovanske Matice v Ljubljani se vrši v torek,

dne 25. marca ob 6. uri popoldne na univerzi, soba št. 77.

Nabavljalna sadruga državnih nameštencev v Ljubljani opozarja na II. redni občni zbor, ki bo 27. marca t. l. ob pol 8. uri v Mestnem domu v Ljubljani.

Srečolov za otroke. V korist prepotrebne Ortopedskega zavodu, ki ga odpravi društvo »Atenac« v najkrajšem času na Mladiki pod vodstvom strokovnjaka primarija dr. Minafa, so pripravile naše marljive dame širokozasnovani srečolov za otroke. Zbrale so na tisoč dobrot, ki naj razveselijo mlada srca. Srečke pridejo v prodajo še ta teden. Segajte prido po njih! Din 2.— za komad, na vsakih 50 srečk zanesljivo 3 dobrot! Hranite številke! Dan razdelitve se pravočasno naznani. Nekaj dobrot je razstavljenih v trgovini »Elite«, Prešernova ulica, na ogled. Srečke so naprodaj v trafiki go. Sever, Selenburgova ulica.

Podružnica Jug. Matice v Ribnici ima svoj redni občni zbor dne 6. aprila na dekliški osnovni šoli z običajnim dnevnim redom.

Okrožni klub jugoslov. dobrovoljcev v Ljubljani javlja, da se vrši tomesčni sestanek v sredo 26. t. m. ob osmih zvečer v restavraciji pri »Rožic«.

Cerkveni vestnik.

c Sestanek članov Šodalitais sa. Cordis Jesu bo v četrtek, dne 27. marca ob 5. popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Nadaljevala se bo debata o modernem pastirovanju. — Predsednik.

c Polom okrožnice se je razpisala župnija Brezovica pri Ljubljani z zaključnim rokom do 12. aprila t. l. Prošnje je vlagati na škof. ordinariat.

Dijaški vestnik.

d Diskusijski večer priredil »Danica« v četrtek ob osmih zvečer v Akademskem domu. Predava g. urednik Terseglav o temi: Klerikalizem in »klerikalizem«, nakar se vrši razgovor. Vabimo tovariše obeh bratskih društev in gg. starešine.

Turistika in sport.

Medmestna tekma Ljubljana : Celovec se vrši definitivno vnedeljo 30. t. m. Celovski team bo sestavljen sledeče: Mellitzer - Wölbitsch, Samonig I - Steiner, Samonig II, Reisinger - Egger, Lackner, Russek, Refnhard, Kleinberger. Lackner in Steiner pripadata celovskemu Sportvereinu, ostalih devet igralcev Atletiksport-Clubu. Sestavo ljubljanskega moštva objavi LNP v prihodnjih dneh.

Varaždinski ŠK : Ilirija. Nogometna tekma med Ilirijo in VŠK je bila preločena na danes, 25. t. m. Pričetek ob 14. uri, vrši se ob vsakem vremenu. Blagajne na igrišču se otvorijo pol ure prej, znižane vstopnice za diake in za redne člane se izdajajo tudi pri dnevnih blagajni.

Današnja tekma Ilirija : Varaždinski ŠK ima poseben pomen z ozirom na medmestno tekmo Ljubljana : Celovec, ki se vrši 30. t. m. Ker je toliko kot gotovo, da bodo postavljeni v ljubljansko moštvo večinoma igralci Ilirije, je tekma v VŠK obenem zadnji težji trening za medmestno tekmo in današnja igra poedinih igralcev bo odločila o sestavi ljublj. moštva. VŠK je v ostalem protivnik, katerega ni podcenjevati. V moštvo ima nekatere igralce, ki nastopajo kot visokošolci redno v vodilnih zagrebskih klubih, n. pr. Bocak in Koch (Concordia), trening VŠK-a vodi dunajčan Willer. Iz lanske jeseni beleži nekatere lepe uspehe, v prvi vrsti prvenstvo province Zagreb. nogom. podsaveza, rezultate 2:1 in 1:0 proti graškemu Sturmju in 4:0 in 4:1 proti marib. Rapidu. Fotografija moštva je izložena pri trdki Gorec, Dunajska cesta.

Letošnje spomladanske tekme psor-ptičarjev. Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani priredi dne 27. in 28. aprila t. l. spomladanske tekme ptičarjev v svojem lovišču Ježica. Zbirališče ob sedmih zjutraj na vrtu restavracije Južni kolodvor. Vrši se vzrejna tekma za pse, poležene v l. 1923, in velika spomladanska tekma za pse, poležene v l. 1922. Ob zadostnem številu prijavljenih tudi mladinska tekma za španijele, položene l. 1923. Tekmovati morejo samo psi, ki so vpisani v Jugoslovanski rodovnik ptičarjev ali imajo pravico do vpisa. Pri-

jave do 20. aprila. Natančnejša določila objavljajo v hodnja številka »Lovcac«.

Klub ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani. Občni zbor se vrši v soboto dne 26. aprila ob osmih zvečer v »Rožic« hotela Union v Ljubljani.

Na mesečne obroke

daje brez vsakega povlika vsakovrstno moško, žensko in otroško konfekcijo stara, renomirana konfekcijska trdnja O. Bernatović, Ljubljana, Metni trg 5.

Izpred sodišča.

Lahkomiselnost. Neki trgovski pomočnik, ki je že več let pri enem gospodarju priden in na dobrem glasu, se je spozabil in začel gospodarju krasti razno blago iz prodajalne. Kot druge podobne se je tudi ta tatvina razkrila in fant je bil z ozirom na dober glas in priznanje kaznovan samo na 6 tednov težke ječe.

Igra na kegljčke. Na enem zadnjih sejmov je zalotil, kakor smo že poročali, orožnik v neki gostilni v Kamniku nekega Marka Peričiča, ki je igral neko hazardno igro s kegljčki za razne dobrote: ure, listnice in podobno blago. Ko mu je orožnik to igro zaplenil in prepovedal igrati, se je Peričič izkazal, da ima dovoljenje za to igro od ministrstva, valed česar so ga morali seveda radi igre pustiti. Toda mož se je pri tem tako razhudil na oba orožnika, da jima je zagrozil, da jih je treba razbiti. »Če dobite pravega lumpa, ki vam da 800 Din, pa ga izpustite.« Obsojen je bil radi žaljenja javnih organov na 1 teden zapore.

Razne sodbje. Napil se je v Tišlerjevi gostilni Klobučar Tonček nekje z Gorenjskega. Ker je postal nadležen, so ga hoteli odpraviti iz gostilne in ker ni ubogal, so poklicali stražnika. Nahrutil pa je pošteno s pijanskimi izrazi tudi njega. Pri obravnavi je bil sicer oproščen, ker se je ugotovilo, da je padel nekoč iz nekega stolpa in je od takrat posebno v pijanosti zelo občutljiv in siten, ne ve pa res večkrat, kaj govori. Opozoril pa ga je sodnik, da je za tako nerodno pijanost sam odgovoren in da bo drugič za to kaznovan. — Ob priliki prisilne izpraznitve stanovanja se je razhudil neki France Tomažin nad izvršujočim organom in mu je v svoji razburjenosti, ki je ob takih prilikah pač precej opravičljiva, očital, da je vzel nekaj perila in ga ni zapisal. Z ozirom na veliko razburjenje je bil obsojen mož na 3 dni zapore.

Poizvedovanja.

Izgubil se je na potu od lekarne Piccoff do Zadržne zveze znesek okoli 500 Din v kuverti. Ker je izgubiteljica uboga služkinja, se pošten najditelj naproša, da znesek izroči v upravnistvu »Slovenca«.

Koliko nezadovoljnih gospodov je videti v novih oblekah in to upravičeno! Vsak pa je zadovoljen, ki si preskrbi oblačila pri konfekcijski industriji Drago Schwab, Ljubljana

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. a.

Normalna barometerska višina 756 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Barometer diferenca v C	Nato, vetovi	Padavine v mm
23.3, 21 h	732.3	7.6	0.4	oblač. jug	
24.3, 7 h	730.6	7.6	0.2	dež	2.8
24.3, 4 h	730.5	10.6	0.5	oblač.	

Najrenejše in najnovejše obleke gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. jač.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusite na pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 184, Hrv.

Ahonorante za celodnevno hrano

sprejmejo na

Kongresnem trgu št. 2, v kleti.

KUHARICA — poštna, prična in čedna, želi priti h kavi manjši družini. Naslov pove upravi pod št. 1656.

Boljšo GOSPODIČNO sprejemem na stanovanje in zajutrk takoj ali s 1. aprilom. — Naslov pove upravi »Slovenca« pod št. 1678.

Sprejme se v mostnih zgradbah in tlačenem betonu izurjen POLIR. Več pove uprava »Slovenca« pod št. 1675.

Sprejmejo se starejše POMOČNICE

za novo preurejeno in povečano DAMSKO KROJAČNICO. Fani Jager-Trampuš, Kolodvorska ul. 28/I. 1659

PRODAJALKA mešane stroke, dobra moč, išče mesta takoj. Gre najraje na deželo. Naslov v ur. št. 1657.

STROJNIK

ali strojevodja, ključavničar, ožen, več nekoliko elektr. strojev z večletno prakso, želi službe. Pismene ponudbe na upravo pod št. »Stalno in takoj št. 1640«.

BOLJŠE DEKLE

za vsa dela, ki ume nekoliko nemski, iščem proti dobri plači. Gledališka ulica št. 4, III. nadstropje. 1671

DEKLICA

iz dobre krščanske hiše, s 4 mešč. razredi, zmožna slov., nem. in srbohrvaškega jezika in nekoliko stenografije, išče službe kot pisarniška moč, vzgojiteljica ali pri kakem trg. podjetju. Naslov pove uprava lista pod št. 1674.

KUPIM

3 DIVJE KOSTANJE

lepe, za presaditi. Poljanska cesta 55, ŽABJEK. 1680

GOSPODIČNA

trgov. naobražena, starejša samostojna moč, večša korespondence, vodstva trgovine, event. bi tudi pomagala pri gospodinjstvu, išče primernega mesta. — Cenj. ponudbe pod »Marljivost« št. 1683 na upravo lista.

Absolvent

drž. dvorazredne trg. šole, išče SLUŽBE. Ponudbe pod »Marljiv št. 1655« na upravo lista.

Rabljeno pisalno MIZO

dobro ohranjeno, PRODAM. — Naslov pove upravnistvu »Slovenca« pod št. 1573.

Čevljarški POMOČNIK,

priden, pošten, išče službe. — Naslov pove upravnistvu »Slovenca« pod št. 1598.

KATERI dobri človek

BI POSODIL

drž. poduradniku v največji sili 1500 Din? Vrnem 1. maja; garancija hišna oprava. Za uslugo dan premog. Ponudba prosim na upravo lista pod »Hvaležnost 250«.

SAMOSTOJNA

KUHARICA

se išče za Ljubljano, katera mora znati izvršno kuhati; kuha le za 4 gospe. Reflektira se samo na tiste, ki so služile pri boljših hišah. Nastop takoj ali čez 14 dni, plača 1200 K mesečno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1565.

16-letna DEKLICA z dežele

želi vstopiti v kako trgovino kot UČENKA.

— Ponudbe pod »Zanesljiva« na upravo »Slovenca«. 1604

Opekarski mojster

z dolgolet. prakso in s prvovrstnimi spričevali išče službe. Ponudbe pod »Opekarnar št. 1597« na upravo lista.

REDKA PRILIKA!

Pet minut od Šmarjaškib Toplic pri Novem mestu se PRODA 17 m dolga HIŠA z velikim vrtom, pripravna za gostilno in trgovino in s soj. bami za prenočišče. Nadej. nja pojasnila daje gosp. F. KOTNIK, Viš-Glinca št. 10 uri Ljubljani. Nizka cena!

Za svojo trgovino v Ljubljani

rabim vsak teden sveža JAJCA

maslo, mleko, sadje, za kar iščem solidne dobavitelje na deželi. — Ponudbe na upravo pod »Stalni odjem«. 1666

KLAVIR

dobro ohranjen, skoraj nov, iz tik predvojne dobe za 10.000 Din, naprodaj. Pri takojšnjem plačilu 500 Din popusta. — Pojasnila daje Ivan Javoršek, Rogatec. 1661

ODDA se V NAJEM

»HOTEL PEŠTA« v Dravogradu. Event. se tudi prod. Grigorijev OŠKAR, hotel in lesna trgovina, Dravograd.

Enonadstr. HIŠA

z gostilno

inventarjem, lepimi gostilniškimi prostori, KONCESIJO, prostornim dvoriščem, prasto stanovanje, NAPRODAJ pod ugodnimi plačilnimi pogoji. Polzeve se v Realitetni pisarni »Posest« v Ljubljani, Poljanska cesta 12. 1654

OPOZARJAM

vse naročnike, kateri so natočili pri društvu »RAJO« v Zagrebu SVETILKE ZA DNEVNO SVETLOBO, da si pred prevzemom pošiljki ogledajo svetilke pri trdki Drago Schwab v Ljubljani.

PARNA ŽAGA

v polnem toku, v bližini Radovljice, se ODDA takoj v NAJEM. — Cenj. vprašanja na naslov: »Jugoslovansko importno in eksportno podjetje inš. Rudolf PEČLIN, Maribor, Trubarjeva ulica 4.

Najljinejša češka

ŠPATERIJA

mehka in trda, po 15 in 22.50 Din, kakor vse vrste modistovske potrebščine se dobe po najnižji ceni v Ka-

piteljski ulici 7/L

Trgov. potnika

strokovnjaka v TEKSTILNI BRANŠI, srednje starosti, dobro vpeljanega, popolno- na večšega slovenskega jezika, išče v Sloveniji dobro vpeljana veletrgovina. Stalno nameščenje in dober dohodek. Ponudbe z referencami najkasneje do konca marca na upravo lista pod št. 1663.

Inserati v »Slo-

vencu« imajo po-

polen uspeh!

V LETOVISCU

DOBRNA pri CELJU

lahko dobite krasno, kompl. družinsko stanovanje za čas od aprila do septembra. — Vprašati: Vila Egger, Dobrna pri Celju. 1668

Salda-konti, štrance, blagajniške knjige, amerikanske journale, odjemalne knjižice itd.

Knjižgoveznica K. I. D. v Ljubljani -- Kopljarjeva ulica 6/II.

Malo stanovanje

dobi poštena samska ženska proti poldnevnu delu. Več Florjanska ul. 17, II. nadstr.

VRTNICE

nizke, triletne cepljenke, 40 najlepših vrst, po 10-12 Din komad, za takojšnje saditev, nadalje ruderče grozdice, bršlin in gladiole nudi slav. občinstvu v mestu in na deželi ANTON FERANT, trg. vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 1653

Suhe HRUŠKE,

MASLO (kuhan), pristni MED, čisti čebelni VOSEK, suhe korenine in ČEBULO dobavlja trdnica JOSIP RENKO, SEVNICA ob Savi 1648

HIŠA

zidan pod, šupa, vse krito z opoko in v dobrem stanju ter 3 orale travnika in nji ob glavni cesti, 10 minut od postaje Laverca proti Ljubljani, naprodaj, skupaj ali vsako zase. Jernej Groznik, Daljna vas 16 pri Laverci.

Hromatična

Klavir-HARMONIKA

malo rabljena, firme Cechner, pripravna za šramelkvariet — na katero se lahko priuči z malo vajo vsak igralec klavirja — je naprodaj po nizki ceni pri Jankotu ČIRIČU, p. št. Jernej — Dolenjsko. 1647

KUPIM VEČ VAGONOV

PELEGA KROMPIRJA

Ponudbe - ravedbo cene in množine na upravo lista pod šifro «KROMPIR». 1639

Inserati

v »Slovincu« imajo za našega trgovca in obrtnika velik uspeh, ker ima ta dnevnik največ naročnikov med našim ljudstvom na deželi. Cene oglašom

v »Slovincu«

so tako določene, da se lahko naroči oglas že za ceno od 5 Din naprej in je torej insercija pristopna tudi manj imovitim. Cenik za oglaš in pa izvod časopisa dobite na zahtevo popolnoma

Zastonj!

GUGALNICA

prilpna za gostilniški vrt, ceno naprodaj. - Naslov v upravi lista pod št. 1571.

Dve OKNI

eno 2-00 x 1-80 m, drugo 1-00 x 1-80 m — porabni za delavnico ev. verando, ceno naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1572.

Strojno pletenje HARING

Čevljarska ulica št. 4.

Izvršuje nogavice iz najboljšega bombaža in flora. Podpletuje vse vrste nogavic, tanke in debele. 1632

Elektromotor

nov, 2 PS ELIN, za enako merni tok, 220 volt, ugodno naprodaj. - Drogerija Kranj.

Prazne sode

strojnega ali drugega mineralnega olja kupim vsako množino. - ODO KOUTNY, trg. z orodjem in tehn. potrebščinami, LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 7. 866

PARCELA

v bližini glavnega kolodvora je po ugodni ceni naprodaj. Vpraša se pri g. stavbeniku J. Breuerju, Vojaška ul. 16 a

SLAMNIKI

se sprejmejo v moderno oblikovanje, beljenje in barvanje. Popravila svilnenih klubov se izdelujejo točno, lično ter po nizki ceni. —

STEMBERGER,

Dunajska cesta št. 9.

Črne dežne plašče s kapuco po Din 600- naprej, in pelerine, posebno primerne za preč. duhovščino, priporočila konfekcijska in modna trgovina

FRAN LUKIČ

Pred škofijo 19.

Najceneje CEMENT

Prima Portland Trboveljski in Dalmatinski, dobavlja v poljubnih množinah. — Naročila sprejema:

H. PETRIČ, Gosposvet-ska cesta 16/I. - Tel. 343.

„ELIN“

družba za elektrotehnično industrijo d. z. o. z.

Gradi električne centrale in naprave. Velika zaloga motorjev in električnega materiala. Cene izredno nizke. — — — Postrežba točna. Na željo poset inženirja brezplačno.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 1. Telefon 88. MARIBOR, Veterinjska ulica 11. Telefon 239.

GOSPODA sprejem na

stanovanje in zajtrk takoj ali s 1. aprilom. - Naslov pove uprava lista pod št. 1624.

Stavbeno podjetje

Ivan Vižintin, Ljubljana

Mocnkova ul. 13. (Stari Vodmat)

Izvršuje nove stavbe, hiše, prizide in vsa hišna popravila, po lastnih in danih načrtih.

Delo solidno! Nizke cene!

DVOKOLESA

otroški vozički, se sprejmejo v popolno popravo za emajliranje in ponikanje. — Istotam je velika zaloga pneumatike za dvokolesa in otroške vozičke — poceni. «TRIBUNA» F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Tovarna dvokoles in otroških vozičkov. 1185

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opre mah.

Pouk v vezenju ter krpanju perila in nogavic (šitlanje) brezplačno edino le pri:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanična delavnica pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika Stanko Galeta na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in koles. 7984

ODDAM V NAJEM

takoj radi družinskih razmer

GOSTILNO

in TRGOVINO

z mešanim blagom na prometnem kraju, eno uro od kolodv. Jarše - Mengeš, pri okr. cesti Mengeš-Vodice. Več pove lastnik MIHAEL ZUPAN, p. Vodice. 1591

milo

se izdeluje iz najboljših strovin, zato perila ne škoduje ter vsled svoje učinkovitosti prihrani mnogo truda in denarja.

Vino

Podružnica

vinarske zadruga

Vino

„LJUTOMERČAN“

za ljutomerski in ormoški okraj v Ljubljani, Stara pot 9. poleg vojaške bolnice nudi svoja zjamčeno pristna ljutomerska vina po ugodnih cenah in pod solidnimi plačilnimi pogoji.

Vino

Vino

Dva železna

REZERVOARJA

vsak držeč po

50 vagonov

za vskladiščenje mineralnega olja, melase ali sličnega osobito prikladna sta ceno naprodaj. — Ponudbe na „REZERVOARI V-61“ na INTER-REKLAM D. D., Zagreb, Palmotičeva 18.

la modra galica

89/99 %, garantirana, znamke Johannisthal, nemške kakovosti, v egaliziranih sodih po 100, 250 in 300 kg vedno v zalogi. — Cena jako ugodna, franke skladišče Ljubljana. Plačilni rok 60 dni proti menici. Vzorci na željo na razpolago.

STANKO FLORJANČIČ, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 35.

Ugodna priložnost

Pisalni stroji

na obroke

THE REX CO, LJUBLJANA, Telefon 268. GRADISCE 10

Schapirograph in schapirografske potrebščine

V večjem mestu Slovenije se ODDA V NAJEM zelo dobro vpeljana

trgovina

in sicer s specerijskim, kolonijalnim in mešanim blagom, alkoholnimi pijačami, mlinskimi izdelki ter poljskimi, vrtnimi in gozdnimi pridelki. Vpoštevalo se bo le solidne in dobre trgovce. Stanovanje in skladišča v hiši. Prevzeti je vso zalogo po dnevni ceni za približno 150.000 dinarjev. — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro: «TRGOVINA V NAJEM št. 1650».

Umetna gnojila

prvovrstni rudninski superfosfat, superfosfat iz kostne moke ter razna mešana gnojila po najnižjih konkurenčnih cenah

dobavlja:

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Zajamčene nepremočljive dežne plašče

iz prvih angleških tovarn od Din 350 do 800 nudi trdnica

Drago Schwab

Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Na željo se pošilja po pošt. povzetju. Neugajajoče se zamenja ali se vrne denar.